

KEILA KOOL

YFU Eesti vahetusõpilaste kogemused Ameerika koolikultuuri ja
haridussüsteemiga

Uurimistöö

Koostaja: Rianne Lindus, 11.L klass

Juhendaja: Anneli Vallaste, Keila Kooli õpetaja

Keila 2024

SISUKORD

Sisukord.....	2
Sissejuhatus	4
1. ÜLEVAADE AMEERIKA HARIDUSSÜSTEEMIST.....	5
1.1 Ameerika haridussüsteemi ülesehitus	5
1.2 Gümnaasium Ameerikas	5
1.3 Erinevad kooli tüübid.....	6
2. ÕPILASVAHETUS	7
2.1 Definitsioon, esinemisviisid.....	7
2.2 Ajalugu.....	7
3. Organisatsioonid Eestis.....	9
3.1 YFU ajalugu.....	9
3.2 YFU Eesti.....	9
3.3 ASSE.....	10
4. INTERVJU	11
4.1 Definitsioon ja liigid	11
4.2 Intervjuu läbiviimise eesmärk ja etapid	11
4.3 Eelised ja puudused.....	12
5. UURIMUSE MEETOD JA VALIM	13
6. Uurimuse analüüs ja tulemused	14

Kokkuvõte	32
SUMMARY	34
KASUTATUD ALLIKAD	36
Lisad	39
Intervjuud vahetusõpilastega- küsimused ja vastused	39

SISSEJUHATUS

Antud töö pealkirjaks on „YFU Eesti vahetusõpilaste kogemused Ameerika koolikultuuri ja haridussüsteemiga“. Autor valis selle teema, sest läheb ise Ameerikasse vahetusõpilaseks YFU (*Youth For Understanding*) organisatsiooniga ning oli huvitatud vahetusõpilaste sealse koolikogemuse uurimisest. Töö on oluline, et saada aru, kuidas erinevad kultuurilised väärtused ja normid mõjutavad õpikeskkonda ja õpilase üleüldist koolikogemust.

Töö alustades püstitas autor endale järgmised küsimused:

- Missugused olid vahetusõpilaste esmased muljed Ameerika koolielust?
- Millised olid nende suhted sealsete inimestega- õpetajate ja koolikaaslastega?
- Kuidas nägi välja nende igapäevane elu koolis?
- Milline oli vahetusõpilaste üleüldine kogemus Ameerika koolis õppides?

Töö koosneb referatiivsest ja empiirilisest osast. Referatiivne osa koosneb neljast suurest peatükist ning väiksematest alapeatükkidest. Esimene peatükk annab ülevaate Ameerika haridussüsteemist- selle ülesehitusest ja erinevatest kooli tüüpidest. Teise peatüki teemaks on õpilasvahetuse definitsioon, esinemisviisid ning ajalugu. Kolmandas peatükis on välja toodud Eestis tegutsevad õpilasvahetusega seonduvad organisatsioonid. Neljas peatükk keskendub uurimuse empiirilise osaga seonduvale teemale- intervjuule. Selles peatükis tuuakse välja intervjuu definitsioon, liigid, eesmärk, etapid ning intervjuu läbiviimise eelised ja puudused.

Empiirilises osas viidi läbi intervjuud nelja Ameerikas käinud vahetusõpilasega *Microsoft Teams*’i vahendusel. Ette planeeritud küsimusi oli ligikaudu 22, millele lisandusid vestluse käigus tekkinud lisaküsimused.

Referatiivse osa peamiseks allikateks on Ameerika Ühendriikide Välisministeeriumi (*US Department of State*) ametlik veebilehekülg, YFU Eesti ja YFU USA, ASSE Eesti ja ASSE *International* veebileheküljed ning Sirje Virkuse õppematerjal „Mis on intervjuu?“, Anu Masso e-kursuse „Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid II“ materjalid.

Töö autor tänab intervjuudes osalenud YFU vahetusõpilasi ning juhendaja Anneli Vallastet.

1. ÜLEVAADE AMEERIKA HARIDUSSÜSTEEMIST

1.1 Ameerika haridussüsteemi ülesehitus

Ameerika haridussüsteem jaguneb neljaks astmeks ja koosneb kaheteistkümnest kohustuslikust aastast, millele võib eelneeda aasta või kaks koolieelset haridust. 1. aste ehk koolieelne haridus on mõeldud 2-5-aastastele ja ei ole kohustuslik. Seal toimub ettevalmistus lasteaiaks, vanused kooliastmetes varieeruvad vastavalt osariigile (U.S. Department of State, s.a). 2. aste on algharidus ehk *elementary school*, mis on lasteaiast (*grade K*) 5. klassini ja kus õpivad lapsed vanuses 5-10 (USAHello, 2022). Nad tavaliselt õpivad erinevaid aineid ühe õpetajaga ja ühes klassiruumis. Õpitakse kirjutamist, matemaatikat, lugemist ning kriitilist mõtlemist ja probleemide lahendamist. 3. aste on põhiharidus, inglise keeles *middle school* või *junior high school*, mis on 6.-8. klassini ja kus õpivad õpilased vanuses 11-13. Nad õpivad erinevaid aineid erinevate õpetajatega ja liiguvad päeva jooksul ühest klassist teise. (U.S. Department of State, s.a) Põhikoolis õpitakse inglise keelt- grammatikat, õigekirja, lugemisoskust, matemaatikat, loodusteadusi- bioloogiat, keemiat, geograafiat, ja sotsiaalteadusi- majandust, kodanikuõpetust (USAHello, 2022).

1.2 Gümnaasium Ameerikas

Kohustuslik kooliharidus kestab 12 aastat, kuni umbes 18-aasta vanuseni, olenevalt vanusest, millal kooli astuti. Seega, viimane kohustuslik kooliaste on gümnaasium ehk *high school*, kus õpilased õpivad 9.-12. klassis ja on vanuses 14-18. (U.S. Department of State, s.a) Õpitakse inglise keelt- esseede kirjutamist, kirjandust, kriitilist analüüsimist, matemaatikat- geomeetriat, algebrat ja loodusteadusi- keemiat, bioloogiat, füüsikat ning ühiskonnateadusi- Ameerika ajalugu, maailma ajalugu ja kodanikuõpetust (USAHello, 2022). Lisaks on gümnaasiumiõpilastel võimalus võtta süvaõppetunde, millel on mitmeid eri nimetusi, näiteks AP ehk *Advanced Placement classes*, *Honors*, *GTE* ehk *Gifted and Talented Education* ja IB ehk *International Baccalaureate* (Bailey, 2022). Nende tundidega saavad õpilased ülikooli jaoks ainepunkte koguda ja valmistuda peale gümnaasiumit tööle minekuks. Olenevalt koolist võib olla suur valik huviringe ja sporditiime, millest osa võtta. Iga kooliaasta nimetus on *grade*, seega *12th year* on sama, mis *12th grade*. Gümnaasiumiastmes on igale klassile enda

nimetused: 9th *grade- freshman*, 10th *grade- sophomore*, 11th *grade- junior* ja 12th *grade- senior*. (U.S. Department of State, s.a)

1.3 Erinevad kooli tüübid

Erinevaid kooli tüüpe on kolm: avalik kool ehk riigikool (*public school*), privaatkool ehk erakool (*private school*) ja kodukool (*homeschool*). Suurim erinevus riigikooli ja erakooli vahel on see, et riigikool on rahastatud valitsuse poolt ja on õpilasele tasuta, erakool on tihti õpilase jaoks tasuline, kooli rahastamine toimub läbi õppemaksude või eratoetuste (Diffen, 2024). Kodukooli puhul on tegemist lapsevanema juhitud kodupõhise haridusega (Ray, 2021). Riigi- ja erakoolides on pühad, puhkepäevad ja koolivaheajad samad, kuid olenevalt osariigist võivad nende kuupäevad veidi erineda. Tüüpilise õppeaasta pikkus Ameerikas on 180 koolipäeva. Sügisvaheaeg on tavaliselt septembris või oktoobris ja kestab 1-2 nädalat. Talvevaheaeg on veebruaris või märtsis ja kevadvaheaeg märtsis või aprillis, mõlemad kestavad 1 nädal. Suvevaheaeg algab mais või juunis ja kestab 10-11 nädalat. (Edarabia, 2024) Ameerikas kasutatakse akadeemiliseks hindamiseks GPA ehk *Grade Point Average* süsteemi ja tavaliselt kasutatakse hindamisel tähti A-F, A on kõige kõrgem (*excellent*, 90-100%) ja F kõige madalam (*fail*, 0-59%) (Edvoy, 2023). GPA skaala järgi on kõige kõrgem GPA 4, mis on protsentides 90-100% ja kõige madalam on 0 (McCabe, 2024). Koolides kasutatakse diagnostilist hindamist, näiteks tunnikontrolle, et näha, kas õpilane on teemast aru saanud. Lisaks sellele, kasutatakse ka kujundavat hindamist ja kokkuvõtlikku hindamist. Kujundava hindamise puhul võib õpetaja õpilaselt küsida näiteks kokkuvõtet loengu peamise mõtte kohta. Kokkuvõtliku hindamise alla lähevad eksamid või testid, mis peetakse õppepeatüki, semestri või kooliaasta lõpus. (EWA, 2023)

2. ÕPILASVAHETUS

2.1 Definiitsioon, esinemisviisid

Õpilaskvahetusprogramm on kokkulepe kahe kooli vahel, mis võimaldab õpilasel õppida partnerkoolis. Tavaliselt toimub õpilaskvahetus selleks mõeldud kindla organisatsiooni kaudu ja õpilane peab tavaliselt õppemaksu maksma enda koduriigi organisatsioonile. Õpilaskvahetuses saavad osaleda üldiselt gümnaasiumi- või ülikooliealised õpilased ja õpilaskvahetuse kestus sõltub organisatsioonist, kuid kestab enamasti paar nädalat, üks semester või terve kooliaasta. Õpilaskvahetusprogrammides osalemiseks on ette nähtud teatud nõuded, millele õpilane vastama peab, mis samuti sõltuvad organisatsioonist, kuid tihti nõutakse, et õpilasel on head hinded, käib koolis regulaarselt kohal ehk ei puudu koolist liigselt, kõik vajalikud meditsiinilised nõuded on täidetud ja muud tingimused. Organisatsioonid pakuvad õpilasele tuge, nii vaimselt, näiteks erinevate koolituste ja kokkusaamiste näol, kui ka majanduslikult, näiteks stipendiumitega, mis aitavad katta programmi kulud kas osaliselt või tervelt. (Study International, 2024; YFU Eesti 2024)

2.2 Ajalugu

Rahvusvaheline õpilaskvahetus hakkas kujunema peale esimest maailmasõda, kui loodi IIE ehk *Institute of International Education* 1919. aastal, mille sihiks oli edendada riikidevahelist mõistmist (IIE, 2024). Teise Maailmasõja ajal oli õpilaskvahetuste langus, kuid peale sõda hakkas õpilaskvahetuste arv jälle tõusma kui Ameerika Ühendriikides loodi *Fulbright Program*, mille eesmärgiks sarnaselt IIE organisatsiooniga, oli edendada ülemaailmset mõistmist (Fulbright Scholars, 2024). 1951. aastal loodi CIEE ehk *Council on International Education Exchange*, tänu millele said Ameerika õpilased õppima minna Euroopasse, mis omakorda laiendas rahvusvahelist haridust (NWSE, 2018). Külma sõja aegadel kogus rahvusvaheline haridus veelgi enam toetust ja õpilaskvahetus kogus aina enam populaarsust (Lee, 2015). 1990ndatel laienes koostöö Ameerika ülikoolide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel ja 2000ndate alguses loodi erinevaid võimalusi nendele, kellel poleks toetuseta võimalik õpilaskvahetust kogeda, Ameerikas näiteks *Gilman Scholarship*'i ehk stipendiumi näol (Benjamin A. Gilman International Scholarship, 2024). USA

haridusministeerium algatas koostöös Välisministeeriumiga *International Education Week* (IEW) ehk rahvusvahelise hariduse nädala, mis tähistab rahvusvahelise õpilasvahetuse olulisust (U.S. Department of Education, 2024). Eestis sai õpilasvahetus alguse 1990. aastate alguses, pärast iseseisvuse taastamist, Eesti esimene rahvusvaheline õpilasvahetusprogramm on YFU (*Youth for Understanding*) mis on tegutsenud aastast 1992. (YFU Eesti, 2024)

3. ORGANISATSIOONID EESTIS

3.1 YFU ajalugu

YFU (*Youth For Understanding*) on ülemaailmne mittetulundusühing (MTÜ), mis on pühendunud kultuuridevahelisele õpilasvahetusele. YFU asutati Ameerika Ühendriikides aastal 1951 Dr. Rachel Anderseni poolt. Organisatsiooni idee tekkis tollasel Ameerika ministril John Eberlyl, kui ta nägi, kui halb mõju oli teisel maailmasõjal Saksamaa noortele. Ta tegi ettepaneku kirikujuhtidele ja palus tuua teismelised sõjast räsitud Saksamaalt USAsse, et elada koos perega ja käia aasta keskkoolis. Õpetades noortele, kuidas pered Ameerika Ühendriikides koos elavad, loodeti, et nad on motiveeritud minema tagasi Saksamaale ja ehitama riiki üles demokraatiana vastavalt sellele, mida nad olid näinud ja kogenud Ameerikas elades. Algselt olid õpilasvahetused ainult Ameerika ja Saksamaa vahelised, kuid 50ndate alguses lisandusid programmi Skandinaavia riigid ja hiljem ka Lääne- ja Kesk-Euroopa riigid. YFU ületas Vaikse Ookeani 1958, kui esimesed Jaapani vahetusõpilased USAsse läksid. Tänapäeval on organisatsioonis Vaikse Ookeani piirkonnast veel lisaks Jaapanile ka Korea, Filipiinid, Austraalia, Tai, Vietnam ja Hiina. YFU jõudis ka Ladina-Ameerikasse aastal 1958, alustades Mehhikoga ja jõudes Lõuna-Ameerikasse 1959. aastal. (YFU Eesti 2024; YFU USA 2024)

3.2 YFU Eesti

Eestis tegutseb MTÜ YFU Eesti alates 1992. aastast, kui Eesti vabanes, võimaldades 14-18-aastastel noortel minna aastaks välismaale elama ja õppima. YFU pakub aastase programmi kõrval ka lühiprogramme- suveprogramme, mis kestavad 2-8 nädalat ja kus võivad olla ka keeletunnid ja väljasõidud. Väljastpoolt Eestisse tulevatele vahetusõpilastele on võimalus osaleda eriprogrammides, näiteks loodus-, kunsti-, muusika-, filmi- või teatriprogrammis, mis muudab vahetusaasta veelgi huvitavamaks. YFU Eesti pakub seega ka võimalust Eesti peredele majutada välisriikide vahetusõpilasi. Organisatsioon töötab selle nimel, et noored ja pered saaksid oma kogemusi ja väärtusi rakendada tolerantsema ühiskonna heaks. YFU eesmärk on aidata inimestel leida ühisosa eri kultuuride vahel, kuid samas ka hinnata nende eripärasid. YFU vilistlased, kes võivad tegutseda soovi korral vabatahtlikena, saavad omandada läbi erinevate ürituste korraldamise, koolituste ja eri rollides tegutsemise väärtuslikke kogemusi,

mis innustavad neid aktiivselt panustama ühiskonna arengusse. Vabatahtlik töö annab palju uusi oskusi ja teadmisi, mis aitavad neil edukalt tööturule siseneda. YFU toetab noori, pakkudes praktilisi kogemusi turvalises keskkonnas- nii enne vahetusaastat, selle ajal kui ka pärast programmi, erinevate koolituste, näiteks Toetajate Otsimise Koolituse (TOK), stipendiumi taotlemise, kodugruppide kohtumiste, Eelorientatsiooni (ELO) ja muude kohtumiste näol. (YFU Eesti, 2024; YFU USA, 2024)

3.3 ASSE

ASSE (*American Scandinavian Student Exchange*) on organisatsioon, mis korraldab ülemaailmseid haridus- ja kultuurivahetusprogramme. ASSE sai alguse 1938. aastal, kui Rootsi Haridusministeerium algatas vahetusprogrammi Rootsi ja Saksamaa õpilastele. Pärast teist maailmasõda lisandusid programmi ka Suurbritannia, Prantsusmaa, Hispaania ja Šveits ning hiljem ka Ameerika Ühendriigid, kus ASSE asutati 1976 Rootsi valitsuse poolt ja millest organisatsioon sai oma praeguse nimetuse. Peagi liitusid programmiga ka Taani ja Soome. Tänapäeval tegutseb ASSE 40 riigis ja teeb tihedat koostööd Kanada maakondlike haridusministeeriumitega, kes peavad ülal 38 kontorit 31 riigis ja kes viivad kokku aastas üle 30 000 gümnaasiumiealise õpilase vastuvõtva perega. Lisaks on ASSE asutanud mitmeid muid programme, näiteks 1988. aastal asutatud *EurAuPair Intercultural Child Care Program*, kus programmis osalevad lapsehoidjad saavad Ameerika peredes lastega abiks olla, samal ajal kogedes elu Ameerikas; 2000 asutatud ASSE *Aspire Worldwide*, kus üliõpilased ja noored professionaalid saavad oma oskusi täiendada; ja 2009. aastal asutatud ASSE *Go Campus* kõrgharidusprogramm. ASSE pakub õpilasvahetusprogramme Eestis alates aastast 2015. ASSE Eesti eesmärgiks on laiendada noorte silmaringi ja edendada omavahelist mõistmist rahvusvahelisel tasandil. Organisatsioonis on õpilasel mitmeid valikuid programmide suhtes, on võimalus minna vahetusõpilaseks aastaks ajaks, aga ka 1-3 kuuks või semestriks. Lühemad programmid on head neile, kes ei taha klassi korrata, kuid samas tahaksid siiski kogeda välismaal õppimist ja elamist. (ASSE Eesti, 2024; ASSE International Student Exchange Programs, 2024)

4. INTERVJUU

4.1 Definiitsioon ja liigid

Intervjuu on andmekogumismeetod, kus intervjuuerija ehk uurija küsib vestluse käigus intervjuueritavalt küsimusi (Virkus, 2016). Intervjuude tüüpe on palju erinevaid ja neid saab eristada kahe tunnuse poolest: ülesehituse ja info andja poolest. Ülesehituse tüübid on mitteformaalne ehk vestluse tüüpi intervjuu, mis toimub vabas vormis, organiseeritud küsimused puuduvad. Sellise intervjuu tulemuste võrdlemine võib olla keeruline, sest puudub kindel struktuur. Kuigi intervjuul puudub kindel struktuur, ei saa siiski ühtegi intervjuud pidada täielikult mittestruktureerituks, sest intervjuus on vajalik kava, mis aitab intervjuerijal püsida uuritava teema juures. (Taherdoost, 2022, 41; Virkus, 2016 ;Masso, 2011)

Teine ülesehituse tüüp on struktureeritud intervjuu, kus uurijal on olemas kindel kava, mille järgi ta intervjuud läbi viib ja kõigil intervjuueritavatel on samad küsimused, seega on ka lihtsam vastuseid omavahel võrrelda. Kolmas intervjuu ülesehituse tüüp on semistruktureeritud intervjuu, kus intervjuerija kirjutab endale üles eelnevalt küsimuste nimekirja, kuid need küsimused ei pea olema ranges järjekorras. Info andja poolest on intervjuudes palju võimalusi, näiteks üksikisikuga intervjuu, paariintervjuu ja rühmaintervjuu. Neid võib läbi viia eri viisidel, näiteks video- või telefonikõne teel, kirjalikult või omavahel kohtudes. (Virkus, 2016; Masso, 2011)

4.2 Intervjuu läbiviimise eesmärk ja etapid

Intervjuu abil saab infot uuritava teema kohta otse inimese enda kogemuste, tunnete ja teadmiste põhjal. Intervjuu koostamine koosneb mitmest erinevast etapist, suurimad neist on 1) Teema kindlaks tegemine. Tehakse kindlaks, mida ja miks uuritakse. 2) Uuringu planeerimine. Koostatakse vajalikud küsimused, intervjuu kava ja valitakse sihtgrupp. Küsimused koostatakse vastavalt sellele, mis uurimisküsimustele on uurijal infot vaja. Intervjuu kavas jagatakse need küsimused konkreetseteks teemaplokkideks. Kava kontrollimiseks tehakse prooviintervjuu, kus testitakse küsimuste arusaadavust, sobivust ja intervjuu kestust. Kontrollitakse tehnilisi vahendeid, näiteks vajalikku salvestustehnikat. Sageli kasutatakse sobivate intervjuueritavate leidmiseks eesmärgile vastavat valimit, mis tähendab

seda, et uurija valib välja inimesed, kes sobivad vastava uurimuse kriteeriumitele. 3) Intervjuu läbiviimine. Intervjuu alguses tuleb selgitada intervjuueeritavale anonüümsuse tagamist, uuringu eesmärki ja tema arvamuse tähtsust. Intervjuueeritav annab loa intervjuu salvestamiseks ja allkirjastab informeeritud nõusoleku lehe, mis on kinnituseks osalemise vabatahtlikkusele. Vabatahtlikkuse põhimõttega seoses on intervjuueeritaval isikul igal hetkel võimalus intervjuud katkestada. 4) Saadud materjali ettevalmistamine analüüsiks. Uurija paneb kirja muljed intervjuust ja intervjuu salvestused kirjutatakse üles. Transkriptsiooni ehk üleskirjutatud intervjuu võib saata intervjuueeritavale kommenteerimiseks. Intervjuude kohta on soovitatav pidada andmebaasi, kuhu kantakse info intervjuueeritavate, kestuse, kuupäeva ja toimumiskoha kohta. 5) Tulemuste analüüs. Analüüsitakse vastuseid, tõlgendatakse tulemusi uurimisküsimuste ja varasemate teadmiste põhjal. Analüüs võib olla näiteks nähtuste peamiste omaduste esiletoomine, sarnaste tähenduste, kogemuste leidmine või erinevuste kirjeldamine. Analüüs võib olla keeruline, kuid selle tulemusel muutub algne materjal paremini mõistetavaks. (Masso, 2011; Virkus, 2016)

4.3 Eelised ja puudused

Intervjuud tehes tuleks arvesse võtta selle eeliseid kui ka puudusi. Intervjuu läbiviimise eelisteks on kiire ja vahetu vastus otse info allikalt ehk intervjuueeritavalt, ehtne arusaam inimese tunnetest ja kogemustest, rohkelt võimalusi vastuste täpsustamiseks ja intervjuueerija võimalus vajadusel muuta teemade järjekorda. Suurimateks puudusteks on suur ajakulu, aeganõudev ja mahukas etteplaneerimine ning analüüs. Intervjuueerijal peab olema piisav arusaam intervjuu läbiviimisest ja hea keele- ja suhtlemisoskus. Lisaks võivad mitmed asjaolud mõjutada tulemuste usaldusväärsust, näiteks kas suhe intervjuueeritava ja intervjuueerija vahel on positiivne või negatiivne ning kas intervjuueerija proovib oma sõnadega mõjutada intervjuueeritavat või mitte. Kultuuride vahelised erinevused mõjutavad samuti tulemuste tõlgendamist. (Virkus, 2016)

5. UURIMUSE MEETOD JA VALIM

Käesoleva uurimuse empiirilise osa eesmärgiks on saada ülevaade vahetusõpilaste kogemustest seoses Ameerika gümnaasiumiastmes õppimisega.

Tööd alustades püstitas autor empiiriliselt uuritavad küsimused:

Millised on erinevused Ameerika ja Eesti koolis seoses sotsiaalsete suhete ja koolikultuuri, igapäevaelu ja õppimisega?

Andmekogumise meetodina kasutas autor kvalitatiivset meetodit- intervjuud. Intervjuusid viidi läbi *Microsoft Teams*'i vahendusel. Antud meetod valiti, et saada infot otse vahetusõpilastelt, kes on kogenud nii Eesti kui Ameerika gümnaasiumielu.

Uuringu valimisse on kaasatud 4 endist Ameerikas käinud YFU vahetusõpilast alates aastast 2021 kuni aastani 2024.

6. UURIMUSE ANALÜÜS JA TULEMUSED

Järgnevas peatükis analüüsib töö autor vahetusõpilaste vastuseid intervjuu küsimustele.

Vastajatel uuriti, mis osariigis ja kus koolis nad Ameerikas õppisid.

Vastaja 1 oli vahetusaastal Michigani osariigis, külas nimega Cassopolis, koolis nimega *Ross Beatty High School*. Tema koolis oli ligikaudu 300 õpilast ning gümnaasiumiastmes oli neli lendu.

Vastaja 2 käis Mississippi osariigis, koolis nimega *Clinton High School*, kus õppis 2000 õpilast. Tema linnas oli umbes 30 000 elanikku.

Vastaja 3 õppis Iowa osariigis koolis nimega *George Washington High School*.

Vastaja 4 elas Texases, San Antonio linnas ja õppis koolis nimega *Sandra Day O'Connor High School*, 11. klassis.

Vahetusõpilastelt uuriti, mis oli nende esimene mulje Ameerika koolielust.

Vastaja 1 arvates oli Ameerika koolielu üsna sarnane Eesti omaga. Ta selgitas, et kuigi ta oli teisel pool maailma, tundusid inimesed sarnased, aga ka Michigani loodus oli samalaadne Eesti omaga, mis vastaja sõnul suurendas algselt seda sarnasuse tunnet.

Vastaja 2 nimetas mitmeid erinevusi. Talle tundus, et ameeriklased ei võtnud kooli nii tõsiselt. Inimesed, eriti õpetajad, olid rahulikumad. Lisaks meenutas ta kogemusi tundide ära jäämisest. Kui õpetaja unustas tunni jaoks ettevalmistusi teha, siis nad ei õppinud tunnis midagi. Vastaja kogu õppetöö toimus arvutites, mis olid õpilastele kooli poolt antud.

Vastaja 3 märkas esimesena, et koolimaja oli hästi suur ja et koolis oli palju valikaineid, mille vahel valida. Tema jaoks olid õpilased ja õpetajad hästi avatud, nad olid omavahel sõprussuhtes. Nendevaheline suhtlus ei olnud vastaja arvates nii ametlik kui Eestis.

Vastaja 4 täheldas, et tema suurlinnas asuval koolil oli oma talu, kus olid erinevad taluloomad, näiteks kitsed. Enne kooli käisid õpilased loomadega jalutamas ja nende eest hoolitsemas. Vastaja arvas, et tema kool oli nagu Ameerika filmides- kool oli väga suur,

välilinnakuga ja peale igat tundi sai õue minna. Alguses oli tal hirm, et võib koolis ära eksida, kuid seda ei juhtunud tänu kooli lihtsale ülesehitusele. Kool oli tema arvates väga teistsugune Eesti koolist.

Vahetusõpilase kogemus Ameerika koolis sõltub paljuski sellest, kuhu kooli ta paigutatakse ja mis osariigis ning linnas kool täpsemalt asub. Põhjendus sellele, miks vastaja 1 pidas Ameerika kooli Eesti omaga sarnaseks, kuid teised vastajad nimetasid vaid erinevusi, võib tuleneda sellest, et tema kool asus väiksemas külas, kus oli õpilaste arv ka väiksem, kui teiste vastajate koolides. Lisaks, mainis ta looduse sarnasust Eestiga ning võrreldes Eesti kliimat antud osariikidega, on Michigani kliima Eesti omale kõige sarnasem, sest need paiknevad samas kliimavöötmes- parasvöötmes (Hathaway & Glazer, 2025).

Teiste vastajate koolides on õpilaste arv suurem. Vastaja 3 ja 4 mainisid mõlemad kooli suurt suurust. Vastaja 4 pidas vastupidiselt esimesele vastajale kooli väga teistsuguseks Eesti koolist. Vastaja 2 ja 3 mõlemad mainisid õpetajate ja õpilaste vabamat, avatumat käitumist ja suhtlemist koolis, mis võib viidata sellele, et mida suurem on kool, seda vabam on õhkkond õpilaste ja õpetajate vahel. (National Center for Education Statistics, 2023)

Järgmisena uuriti vastajatelt suurimate erinevuste kohta, mis neile silma jäid seoses Ameerika ja Eesti kooliga.

Vastaja 1 ei osanud konkreetseid erinevusi välja tuua, vaid nägi Ameerika ja Eesti kooli vahel rohkem sarnasusi kui erinevusi.

Vastaja 2 pidas suurimaks erinevuseks tunniplaani ülesehitust. Neil oli terve aasta sama tunniplaan, mis oli jagatud A- ja B-päevaks ehk kordamööda on üks tunniplaan, siis teine. Ta pidas sellist ülesehitust üksluiseks, kirjeldades, et tal oli terve aasta esmaspäeviti, kolmapäeviti ja reedeti ühed tunnid, teisipäeviti ja neljapäeviti teised. Tema jaoks oli selline koolikorraldus alguses kummaline, kuid ta harjus sellega lõpuks ära.

Teiseks erinevuseks nimetas ta vahetundide pikkuseid, kirjeldades, kuidas kõik vahetunnid, väljaarvatud söögivahetund, olid viis minutit pikad. Söögivahetund toimus kolmanda tunni ajal, mis oli tavapärase 90-minutilise tunni asemel 2,5 tundi pikk. Õpetaja ütles keset tundi, millal süüa minna, mis mõjus vastajale alguses üllatavalt.

Vastaja 3 pidas suurimateks erinevusteks kooli suurust, õpilaste arvu ja koolivaimu. Tema kool oli väga suur ja seal oli üle tuhande õpilase. Eesti kooliga võrreldes nimetas ta, et seal oli koolil oma maskott ja koolivärvid. Kooli spordiüritused olid seal väga olulised ja vastaja arvates toetati neid märksa rohkem kui Eestis.

Vastaja 4 ei toonud välja konkreetseid erinevusi.

Vastaja 2 ja vastaja 3 tõid välja mitmeid erinevusi Ameerika ja Eesti koolide vahel. Vastaja 2 keskendus rohkem koolipäeva struktuurile, viidates A- ja B-päevade süsteemile, lühikestele vahetundidele ja pikale söögivahetunnile. Tunniplaan tundus talle alguses üksluine, kuna see jäi terveks aastaks samaks, Eestis aga vahetub tunniplaan tavaliselt aasta jooksul, vältides igavust rutiinist. Vastaja 3 tõi välja kooli suuruse ja õpilaste arvu, mis oli Ameerikas tunduvalt suurem ning rõhutas kooli spordiürituste tähtsust, koolivärve ja maskoti olemasolu, mis on Eestis vähem esindatud. Need erinevused peegelduvad Ameerika kooli suuremas koolikultuuris ja rohketes traditsioonides võrreldes Eesti kooliga.

Vastajatelt küsiti, kuidas klassikaaslased ja õpetajad suhtusid neisse kui vahetusõpilastesse.

Vastaja 1 arvates suhtuti temasse hästi, kuna tema koolis oli enne teda käinud ka vahetusõpilasi ja sealsed inimesed olid väga teadlikud vahetusõpilastest. Ta oli enda peres juba 16. või 17. vahetusõpilane.

Vastaja 2 sõnul suhtuti temasse väga hästi, kuid isegi aasta lõpuni ei teadnud enamus inimestest, et ta on vahetusõpilane, sest kool oli nii suur. Seda teadsid üksikud inimesed, kellega ta rohkem suhtles. Siiski olid inimesed tema jaoks vastutulelikud, mainides, et alati oli keegi, kes tuli talle vajadusel appi. Ameeriklased olid tema meelest pigem rõõmsad ja positiivsed.

Vastaja 3 hinnangul suhtuti temasse hästi ja ta võeti hästi vastu, aga kuna tema kool oli suur ja seal oli ka palju teisi vahetusõpilasi, siis ei olnud see õpilaste jaoks nii eriline, et tema vahetusõpilasena sinna tuli. Sõprade leidmiseks pidi vastaja ise ennast neile avama ja end tutvustama.

Vastaja 4 mainis õpetajate positiivset suhtumist ja uudishimu vahetusõpilastesse. Ta kirjeldas, kuidas tema mikrobioloogia aine õpetaja tuli iga tund vahetusõpilaste laua juurde küsima nende koduriikide kohta. Samas tõi ta välja, et sellest hoolimata ei teinud õpetajad neile koolitöös midagi lihtsamaks ning vahetusõpilasi hinnati samamoodi nagu kõiki teisi õpilasi. Klassikaaslaste seisukohalt ei teadnud pool aastat keegi, et vastaja oli vahetusõpilane. Tema arvates ei olnud suurt erinevust, kas ta tutvustas ennast kui uue õpilase või vahetusõpilasena.

Kõik vastajad tõdesid, et neisse suhtuti positiivselt, kuid kooli suurus ja vahetusõpilaste arv mängisid rolli selles, kui eriline nende kohalolek oli. Vastaja 1 kogemus oli see, et tema koolis olid vahetusõpilased tavaline nähtus, kuna koolis oli juba enne teda olnud palju vahetusõpilasi. Kuna tema kool oli väiksem ja kogukonnatunne oli tugevam, märgati teda kiiresti. Koolis oli inimesi vähem, mistõttu olid kõik teadlikud vahetusõpilastest ja nende saabumisest.

Vastaja 2 jaoks oli kooli suurus põhjus, miks enamus inimesi ei teadnudki, et ta on vahetusõpilane. Kool oli suur ja teda ei tuntud kui vahetusõpilasena, vaid lihtsalt uue õpilasena. Siiski ütles ta, et inimesed olid alati lahked ja valmis aitama, kui vaja. Vastaja 3 pidas oma kooli suureks, kus oli palju teisi vahetusõpilasi, mistõttu ei olnud see õpilaste jaoks enam nii eriline. Ta pidi ise aktiivselt suhtlema, et sõpru leida. Üldiselt suhtuti temasse siiski positiivselt.

Vastaja 4 puhul oli õpetajate suhtumine väga uudishimulik ja nad olid huvitatud vahetusõpilaste koduriikidest. Klassikaaslaste seisukohalt ei teadnud pool aastat keegi, et ta on vahetusõpilane.

Kokkuvõttes võib öelda, et suurtes koolides, kus on palju õpilasi ja vahetusõpilasi, ei pruugi vahetusõpilased esmapilgul eristuda uutest õpilastest. Siiski oli kõigi vastajate sõnul suhtumine sõbralik ja avatud. Samuti ilmneb, et väiksemates koolides ja kogukondades on teadlikkus vahetusõpilastest suurem ning seetõttu on neid rohkem märgata.

Järgnevalt küsiti vastajatelt, kas nende jaoks oli lihtne või keeruline koolis sõpru leida.

Vastaja 1 selgitas, et käis *senior* klassis ehk 12. klassis, kuid kuna gümnaasiumi lõpuklassi õpilased said viimase kooliaasta jooksul käia *college*'i klassides, siis nad ei olnud tihti koolimajas. Seega ei tundnud vastaja paljusid oma klassikaaslaseid nii palju, kuid sellest

hoolimata suutis ta leida juba esimesel päeval kaks tüdrukut, kes teda aitasid. Tema jaoks oli lihtsam sõpru leida spordi kaudu, kuna sport oli seal koolis paljude õpilaste jaoks väga oluline.

Vastaja 2 arvates oli tal natukene keerulisem sõpru leida, sest keegi tema Ameerika pere õdedest või vendadest ei olnud seal koolis varem käinud. Lisaks jõudis ta Ameerikasse siis, kui kool oli juba üle kahe kuu kestnud. Ta arvas, et kui ta oleks ise ennast alguses rohkem avanud ja inimestega rääkima läinud, siis oleks tal sõprade leidmine veidi lihtsamini läinud.

Vastaja 3 ei pidanud sõprade leidmist võimatuks, kuid see oli tema jaoks keeruline, sest tema kool oli suur. Ta arvas, et kui ta oleks olnud väiksemas koolis, oleks sõprade leidmine tema jaoks lihtsam olnud, sest siis on õpilased uuest õpilastest rohkem huvitatud.

Vastaja 4 arvas, et sõprade leidmine ei olnud tema jaoks eriti keeruline. Kuna tema vahetusõde käis samas koolis, siis esmalt saigi ta sõpru vahetusõe kaudu. Nendes tundides, kus ta kedagi ei tundnud, läks ta ise inimestega rääkima. Vastaja arvates tekkisid tema kõige lähedasemad sõbrad just ise end tutvustama minnes. Selliste sõprade saamiseks läks tal aega umbes 2 kuud, kuid juba peale esimest nädalat oli tal keegi, kellega igasse tundi koos kõndida.

Sõprade leidmine Ameerika koolides oli vahetusõpilastele erinev, sõltuvalt mitmetest teguritest, nagu kooli suurus, iseloomuomadused ja välised asjaolud, näiteks vahetusõe või -venna olemasolu. Vastaja 1 pidas sõprade leidmist suhteliselt lihtsaks, kuna ta leidis kohe alguses kaks tüdrukut, kes teda aitasid. Lisaks tõi ta esile, et spordiga tegelemine andis suurepärase võimaluse kohtuda paljude õpilastega, kuna sport on Ameerikas paljudele õpilastele väga oluline.

Vastaja 2 jaoks oli sõprade leidmise mõnevõrra keeruline, kuna ta jõudis Ameerikasse alles 2 kuud pärast kooli algust ja tal ei olnud vahetusõde või -venda, kes oleks teda kooliga tutvustanud. Ta arvas, et kui ta oleks alguses rohkem teistele lähenenud ja avatum olnud, oleks tal sõprade leidmine lihtsam olnud. Vastaja 3 pidas sõprade leidmist keeruliseks, kuna tema kool oli suur, mis tähendas, et õpilased ei olnud nii huvitatud uuest õpilastest. Ta arvas, et väiksemas koolis oleks sõprade leidmine olnud lihtsam.

Vastaja 4 leidis, et sõprade leidmine ei olnud talle keeruline, kuna ta sai alguses sõpru oma vahetusõe sõprade kaudu. Ta ise läks ka tundidesse, kus tal kedagi tuttavat ei olnud, ja

rääkis teistega. Ta arvas, et kui ta oleks ise alguses aktiivsemalt suhelnud, oleks sõprade leidmine olnud kiirem. Tal kulus umbes kaks kuud, et leida lähedasemaid sõpru.

Sõprade leidmine Ameerika koolis sõltus paljuski õpilase isiklikust aktiivsusest ja avatusest. Osalemine koolivälistes tegevustes, nagu sport, aitas kindlasti sõprade leidmisele kaasa, kuna Ameerikas on sport paljude õpilaste jaoks oluline ja see avab võimalusi kohtuda inimestega, kellel on sarnased huvid. Koolide suurus mängis samuti rolli- väiksemates koolides on tihti rohkem huvi uute õpilaste vastu, samas kui suuremates koolides võib olla keerulisem teistele silma paista. Sõpru on võimalik kiiremini leida, kui olla kohe alguses avatud rääkima uute inimestega.

Vastajatelt küsiti, kas nad osalesid mõnes koolivälises tegevuses ja kas nende arvates oli Ameerika koolis suurem valik huvitegevuseks kui Eestis.

Vastaja 1 koolis olid spordiga seoses erinevad hooajad. Ta alustas võrkpalliga, kuna tal oli selle alaga varasem kokkupuude Eestis. Hooaegadega seoses selgitas ta, et need algavad suvel, kuid kuna tema jõudis Ameerikasse hiljem, siis pidi ta koos vahetusemaga kooliga selle osas rääkima. Talvel proovis ta korvpalli, mis tema meelest nõudis liigselt palju oskusi ja pingutust. Kevadel proovis ta kergejõustikku, mis talle väga meeldis.

Vastaja 1 arvates oleneb valikuvõimalus seoses huvitegevusega, konkreetsemalt spordiga, sellest, kui heal tasemel see spordiala koolis on ja millised on õpilase finantsilised võimalused. Ta tõi välja, et Eestis saad vajadusel spordiklubi vahetada lihtsamalt võrreldes Ameerikaga, kus klubisport võib olla kallis, eriti kui sellega aastaringselt tegeleda. Positiivseks pidas ta seda, et sealne koolisport on tasuta, seega kõigil on võimalus spordiga tegeleda ja soovi korral saada *college*'isse ilma et peaksid selle eest maksma.

Vastaja 2 ei tegelenud spordiga, kuna tema koolis olid spordialad osariigitasemelt väga kõrged ja sinna uusi inimesi ei võetud. Siiski käis ta kooliväliselt umbes kolm korda nädalas kirikus, sest ta vahetusperes olid pereliikmed kristlased. Vastaja sai osaleda mitmetel kiriku poolt korraldatud noortele suunatud üritustel. Tema arvates oli kirikus käimine tore kogemus, mida siiani igatseb.

Vastaja 2 hinnangul on Eestis Ameerikast suurem valik huvitegevuseks. Ta tõi esile selle, et seal ei ole selliseid kunstikoole või tantsustuudioid, nagu Eestis. Samuti väitis ta, et Ameerikas on noortele rohkem töövõimalusi ja enamus noori käivad seal tööl.

Vastaja 3 tegeles krossijooksuga (*cross-country*), *cheerleading*'uga, kevadel tennisega.

Vastaja 3 arvas, et Ameerikas oli suurem valik huvitegevuseks kui Eestis. Ameerikas oli tema koolis rohkem valikut spordialade osas ja need olid tasuta.

Vastaja 4 tegeles *winter guard*'iga ehk spordialaga, kus tehakse lipuga erinevaid trikke. Ta käis sellega seoses ka paaril sisevõistlusel. Oma valiku selgitamiseks lisas ta, et kui ta kooli jõudis, olid populaarsemad spordialad juba täis ja ta mõtles, et sooviks midagi uut proovida. Lisaks käis vastaja kooris, mis toimus tundide ajal ja osales ka tantsutunnis.

Vastaja 4 kirjeldas väheseid huvitegevuse valikuid oma Eesti koolis, nimetades koori ning mehhatroonika- ja ajalooklubi. Ameerika kooli huvitegevuse valikust nimetas ta tennist, sukeldumist, mitmeid tantsutiime, klubisid ja muid valikuvõimalusi, rõhutades USA kooli huvitegevuse laiemat valikut.

Vastajad 1; 3 ja 4 osalesid mitmetes erinevates spordialades. Vastaja 1 proovis erinevaid hooajalisi spordialasid, alustades võrkpallist, liikudes edasi korvpallile ning lõpetades kevadel kergejõustikuga, mis talle väga meeldis. Ta tõi välja, et spordiala valik sõltub kooli tasemest ja õpilase rahalistest võimalustest – kuigi klubispordiga tegelemine võib Ameerikas olla kallis, on koolisport tasuta ning annab kõigile võimaluse osaleda. Vastaja 3 tegeles krossijooksu, *cheerleading*'u ja kevadel tennisega ning leidis, et Ameerika koolis oli spordiala valik suurem kui Eestis, rõhutades samuti koolispordi tasuta osalemisvõimalust. Vastaja 4 osales *winter guard*'is, mis hõlmab liputrikide tegemist, käis kooris ja osales ka tantsutunnis. Ta selgitas, et populaarsemad spordialad olid juba täitunud, mistõttu otsustas ta proovida midagi uut.

Erinevalt teistest ei osalenud vastaja 2 mõnes spordialas, kuna tema koolis olid spordimeeskonnad väga kõrgel tasemel ning uusi liikmeid ei võetud. Selle asemel käis ta kirikus ning osales kiriku poolt korraldatud noorteüritustel. Ta pidas seda kogemust väga toreks. Tema arvates oli Eestis huvitegevuse valik mitmekesisem kui Ameerikas, kuna seal

ei olnud selliseid kunstikoole ja tantsustuudioid nagu Eestis. Samuti märkis ta, et Ameerikas on noortele rohkem töövõimalusi ning enamik tema eakaaslasi käis tööl.

Vastajad 3 ja 4 olid aga vastupidisel arvamusel ning pidasid Ameerika koolides pakutavat huvitegevuste valikut laiemaks kui Eestis, eriti spordialade osas. Vastaja 4 tõi välja, et tema Eesti koolis olid huvitegevuste valikud piiratud – koor, mehhatroonika- ja ajalooklubi- samas kui Ameerika koolis oli rohkem võimalusi, sealhulgas tantsutiimid, sukeldumine ja erinevad klubid. Vastaja 1 arvas, et valikuvõimalus oleneb koolist ning õpilase finantsilistest võimalustest, kuid nagu vastaja 3, tõi ta positiivsena esile, et koolisport on tasuta. Kokkuvõttes olid kogemused erinevad- mõned pidasid Ameerika huvitegevuste valikut rikkalikumaks, eriti spordis, samas kui vastaja 2 leidsid, et Eestis on rohkem võimalusi just kunstiliste ja loovate huvialade jaoks. Vastuste erinevused võivad tuleneda õpilaste enda eelnevast huvitegevuse kogemustest Eestis.

Intervjueeritavatelt küsiti, milline nägi välja nende igapäevane koolipäev ning kuidas oli nende tunniplaan ülesehitatud.

Vastaja 1 sõitis kooli koolibussiga, mis oli hommikuti tema kodu ees kell 06:45. Buss sõitis umbes 30-40 minutit ning alguses peatuti algkoolis, siis põhikoolis ja lõpuks gümnaasiumi ees. Tema koolis hakkasid tunnid 07:40 ning iga päev olid tunnid eri pikkusega, mõned olid 101 minutit, teised 45 minutit. Vahetunnid olid vastaja arvates harjumatu lühikesed, ainult 3 minutit pikad. Iga päev lõppesid tunnid samal ajal, päevas oli 5 tundi ja siis peale seda olid erinevad huviringid.

Vastaja 2 tavaline päev algas 08:25 kooli algusega. Koolipäeva alguses oli *homeroom*, kus nad klassiga istusid mõnes klassiruumis ja kui kell sai 08:55, läksid kõik oma esimesse tundi. Neil olid koolis A- ja B-päevad. A-päevadel oli vastajal esimene tund hispaania keel, mis kestis 90 minutit. Sellele järgnes 5-minutiline vahetund. Siis oli tal 2,5 tundi Maa ja kosmoseteadust, pärast seda oli teater, kus nad tegelesid kunstiliste tegevuste, näiteks meisterdamisega. Vastaja koolipäev lõppes umbes kell 4. Samuti mainis ta, et kui õpilane hilineb kooli, siis peab tema lapsevanem tulema kooli sisse, andma allkirja ja ütlema, et ta on kohal ja alles siis võib õpilane tundi minna. Ka koolist lahkumine on pikem protsess. Lapsevanemad, kes on oma lapsele järgi tulnud seisavad kõik oma autodega pikas reas ning kui näed oma autot, siis hüppad sisse ja sõidad ära. Kuna tema koolis oli umbes 2000 õpilast,

siis võttis ootamine vahepeal aega 30-40 minutit. Vastaja läks kolmapäeviti peale kooli otse kirikusse, et võtta osa erinevatest noorteüritustest ning siis käis peale seda sõpradega väljas söömas.

Vastaja 3 koolipäev algas 07:50. Tunnid kestsid 90 minutit ning neil oli A- ja B-päeva süsteem. Reedel olid A- ja B-päevad koos ning söögiajad erinesid sõltuvalt tundidest. Kool kestis tal umbes kella kolmeni. Sügisel käis ta vahepeal kodus, seejärel läks edasi trenni, kuid üldjuhul läks ta otse peale kooli trenni ning jõudis õhtul koju.

Vastaja 4 läks esimesel poolaastal kooli 08:00, sest tema sealsel õel oli oma kits, kelle eest vastaja vahepeal hoolitses. Nad andsid talle süüa, puhastasid tema puuri ja vajadusel pesid teda. Siis nad käisid kitsega ümber koolimaja kõndimas, viisid ta tagasi ja läksid kooli sisehoovi. Kuna tema sealne õde käis orkestris, siis käis ka vastaja seal vahetevahel ja läks hoovi tagasi. Kui oli ilus ilm, siis ta istus õues, kui oli külm, siis ta läks sööklasse ja sai seal mõne sõbraga kokku või rääkis Eesti sõpradega ning tegi kodutööd. Ta veetis seal aega umbes pool tundi ja siis läks esimesse tundi.

Tema esimene tund oli matemaatika (*advanced precalculus*). Peale seda oli tal 6 minutit inglise keeleni, tunnis nad kuulasid audioraamatuid. Siis oli tal tantsutund, kus osales väga väike grupp inimesi, mistõttu leidis ta sealt kõige rohkem sõpru. Järgmisena oli tal meditsiiniline mikrobioloogia (*medical microbiology*), mis oli vastaja lemmiktund, selle tunni õpetaja oli vahetusõpilastest väga huvitatud ja tõi neile vahepeal ka USA kohalikke toite proovimiseks. Vastaja arvates oli selle tunni õpetamisstiil kõige sarnasem Eestiga; ta oli ainukene õpetaja, kes ei andnud kodutöid ega hinnanud neid, vaid kasutas slaidiesitlusi. Peale seda tundi oli söömine, mis kestis terve tund. Söögivahetundides õppis ta sõpradega tihti matemaatikat. Järgmisena oli tal koorilaul, mille taset ta pidas väga heaks ning ta arenes laulmises palju. Peale koori oli tal kohtumediitsiini tund (*forensic science*), mis oli vastaja hinnangul veidi pettumust valmistav, sest seal oli rohkem teooriat kui praktikat. Samuti tõi ta välja, et vahetunnid kestavad vaid 6 minutit, seega ei jõudnud ta vahetunnis midagi muud teha peale ühest klassist teise kõndimisele.

Ameerika koolipäevade ülesehitus varieerus vastajate kogemuste põhjal üsna palju, kuid esines ka mitmeid sarnasusi. Kõigil vastajatel olid pikad koolipäevad, mis algasid hommikul ja kestsid pärastlõunal lõpuni, päeva pikkus jäi enamasti vahemikku 07:40–08:25 algusega ja

lõppes 15:00–16:00 vahel. Erinevused tulenesid peamiselt koolide individuaalsetest süsteemidest, näiteks A- ja B-päevade kasutamisest, tundide pikkusest ja vahetundide korraldusest.

Kõik vastajad märkisid ära, et vahetunnid on lühikesed, enamasti 3–6 minutit, mis erinevad oluliselt Eesti koolidest, kus vahetunnid on üldiselt pikemad ja võimaldavad õpilastel rohkem puhata. Samuti olid tunniplaanid ülesehituselt erinevad: mõnes koolis olid tunnid iga päev eri pikkusega, samas kui teistes järgiti A- ja B-päevade süsteemi, kus igal päeval olid erinevad ained. Tundide pikkus varieerus 45 minutist kuni 2,5 tunnini.

Veel üheks oluliseks erinevuseks Eesti koolidega võrreldes oli range hilinemise ja koolist lahkumise kontroll. Näiteks vastaja 2 koolis pidi lapsevanem allkirjastama hilinevad õpilase kohaloleku ning koolist lahkumisel pidid lapsevanemad ootama pikalt autorivis. Ka huviringid ja kooliväline tegevus mängisid suurt rolli nende igapäevarutiinis, sest pärast tunde osalesid õpilased sageli sporditrennides, kirikutegevustes või kooli klubides.

Vastajad tõid esile tunniplaanide praktilisuse ja valikainete mitmekesisuse – näiteks *forensic science*, *medical microbiology* ja teater. Eesti koolides selliseid spetsialiseeritud kursuseid harilikult ei pakuta. Samuti mängisid õpetajate erinevad õpetamisstiilid suurt rolli õpilaste kogemuses, näiteks hinnati kõrgelt interaktiivseid tunde, kus õpetajad kasutasid praktilisi meetodeid.

Üldiselt võib järeldada, et Ameerika koolides on suurem paindlikkus ja õpilaste iseseisvust toetav süsteem, kuid ka teatud jäikus seoses ajagraafikute ja reeglitega. Kuigi vahetunnid on lühikesed ja logistika võib olla keeruline, pakub Ameerika koolisüsteem õpilastele võimalust keskenduda oma huvidele ning osaleda mitmekesistes akadeemilistes ja koolivälistes tegevustes.

Seejärel küsiti vastajatelt, millised olid nende arvates erinevused hindamissüsteemis – kas oli suurem rõhk kontrolltöödel, kodutöödel või muudel ülesannetel ja kas koolis pöörati rohkem tähelepanu praktilistele ülesannetele või teooriale.

Vastaja 1 tõi välja, kuidas kõik õpilased said kooli poolt oma arvuti (*Chromebook*’i), nii et paberikasutus oli väiksem, kui vastaja oleks eeldanud, et USA koolis on. Neil olid tööd, mida

nad tegid iga tund ja mille eest saadi hindeid, kuid tööde hulk sõltus aimest ning aineõpetajast. Neil olid ka lõputööd, kuid vastaja jaoks oli kõik väga lihtne ja need ei tekitanud tema jaoks probleeme.

Sel ajal, kui vastaja seal käis, tähtsustati grupitöid palju ja neid tehti suurel hulgal. Mõned tunnid olid tema jaoks palju praktilisemad, näiteks zooloogia, kus õpilastel olid enda tibud, keda nad üles kasvasid. Selle vastandiks tõi ta välja ajalootunni, mis ei olnud eriti praktiline. Samuti mainis ta, et kuna ta oli vahetusõpilane, siis sai ta valida endale tunnid, mis olid praktilisemad. Seega arvas ta, et need tunnid, mida nad on kohustatud võtma, nagu matemaatika ja inglise keel, ei ole nii põnevad, kuid on ka selliseid tunde mis on väga huvitavad ja teistsugused.

Vastaja 2 sõnul oli rohkem rõhku tunnikontrollidel ja kontrolltöödel, aga need olid kõik tema jaoks lihtsad, sest need olid kõik arvutis ja olid valikvastustega. Kontrolltööde puhul oli tavaline, et töö lõpus oli valik vajutada „jah“ kui soovid lisapunkte saada ja muud sellised küsimused. Vastaja sõnul olid väiksed tunnikontrollid ja kontrolltööd sageli igapäevased, tal oli üks suurem töö psühholoogias, mis oli seal aines ainukene töö terve aasta peale. See toimus paberil ja seal oli umbes 90 küsimust, kuid ka need olid kõik valikvastustega.

Samuti pidas ta sealset hindamist lihtsamaks kui Eestis. Tööde eest sai protsente ja kui said mõne töö alla 50%, siis ei pidanud seda järgi tegema. Töid tehti tema sõnul järgi vaid siis, kui õpilane oli puudunud. Vastaja pidas ebatavaliseks seda, et kui õpilane tahtis tööd järgi teha, siis selleks ei olnud eraldi ette nähtud järelevastamise aegu, vaid pidi mõnest muust tunnist puuduma, et tööd teha.

Tema meelest olid sealsed ained veidi rohkem praktilised, sest õpilasel oli palju valikut tunniplaani osas- milliseid tunde ta võtta soovib. Õpilane sai seal valikute tegemisel mõelda selle peale, mida nad peale gümnaasiumit edasi tahavad teha.

Vastaja 3 nimetas erinevusteks seda, et Ameerikas tal ei olnud kodutöid. Kontrolltööd olid samuti teistsugused, neile anti materjal ja siis pidi sealt vastused üles otsima. Hindamisel kasutati numbrite asemel tähti- A, B, C ja D. Vastaja arvates oli sealne hindamissüsteem veidi liibem, sest seal hinnati rohkem seda, et õpilane leiaks õiged vastused üles või et oskaksid teadmisi praktiliselt kasutada.

Tema ained olid rohkem praktilised, sest ta oli valinud selliseid aineid rohkem, nagu näiteks keraamika.

Vastaja 4 mainis sealset protsentidega hindamise süsteemi. Tema koolis moodustasid kontrolltööde tulemused 60% lõplikust hindest ja tunnitöö 40%. Kohtumeditiini aines läksid praktilised tööd samuti kontrolltööde alla, seega oli seal kontrolltöödel suurem rõhk, kuid kuna tunnihindeid oli väga palju, siis oli ka nendel küllaltki suur mõju lõplikule hindele. Neil oli võimalus e-koolis vaadata, mis oli nende keskmine hinne.

Tema arvates olid sealsed ained vähem praktilised, kuid see sõltub ka väga Eesti koolist. Projekte oli tema jaoks tunduvalt vähem, oli palju slaidiesitlusi. Samas tõi vastaja välja, et kohtumeditiinis lahkasid nad siga ühe korra, mikrobioloogias lahkasid rotti ning tantsutunnis tegeleti ainult tantsimisega. Kuid matemaatikas ja geomeetrias arvas vastaja, et Eestis on mõni tund praktilisem.

Vastajate arvamused Ameerika koolide hindamissüsteemi ja praktilisuse kohta olid mõnevõrra erinevad, kuid ilmnas ka mitmeid ühisjooni. Üldiselt peeti hindamissüsteemi lihtsamaks kui Eestis- rõhk oli rohkem igapäevastel tunnitöödel ja kontrolltöödel, mis olid tihti valikvastustega ning arvutipõhised. Vastaja 4 mainis, et kontrolltööd moodustasid suure osa lõplikust hindest, kuid kuna tunnitööd hinnati pidevalt, mõjutasid ka need oluliselt lõpphinnet.

Kõik vastajad tõid esile, et kodutööd oli vähem kui Eestis ning mõnel juhul polnud neid üldse. Samuti mainis vastaja 2, et ei olnud eraldi aegu järelvastamiseks, vaid puudunud töid tuli teha teiste tundide arvelt. Hindamissüsteemi poolest eristus vastaja 3 sõnul Ameerika koolides kasutatav tähtedega hindamise süsteem (A, B, C, D, F), mis erineb Eesti enamjaolt numbripõhisest hindamisest.

Mis puudutab ainetundide praktilisust, esines vastajate seas eriarvamusi. Mitmed vastajad leidsid, et Ameerikas oli rohkem praktilisi aineid ja õpilased said valida tunde, mis vastasid nende huvidele ja tulevikuplaanidele. Näiteks toodi välja sellised ained nagu zooloogia, kohtumeditiin ja keraamika, mis sisaldasid praktilisi ülesandeid, nagu tibude kasvatamine või lahkamistööd. Samas mainis vastaja 4, et tema sõnul olid Eesti koolitunnid, eriti matemaatika ja geomeetria, kohati praktilisemad kui Ameerikas. Lisaks on

vahetusõpilastel tihti rohkem valikuvabadust õppeainete valimisel, kui Ameerika õpilastel, seega neil on võimalus valida rohkem praktilisi aineid.

Kokkuvõttes võib järeldada, et Ameerika koolides on hindamissüsteem paindlikum ning rohkem keskendutakse igapäevasele osalemisele ja ülesannetele. Valikainete rohkus võimaldab õpilastel oma huvidele vastavalt tunniplaani kujundada, kuid mõnes aines võib praktikat olla vähem, sõltuvalt koolist ja õpetajast. Eesti süsteem seevastu tundub olevat rangem ning suurema rõhuga kodutöödele ja teooriale.

Vastajatelt küsiti, kas neile tundus Ameerika koolis õppimine lihtsam või raskem kui Eestis ning mis olid selle põhjusteks.

Vastaja 1 sõnas, et õppimine oli tema jaoks kindlasti lihtsam. Ta võttis koolis käimise suhtes hoiaku, et vahetusaastat peaks nautima ja ei tasu liigselt muretseda. Tema sai minimaalse pingutusega koolis väga hästi hakkama. Lisaks tõi ta välja, et peab oluliseks valida sellised ained, mida õpilane muidu ei valiks.

Vastaja 2 arvates oli õppimine tunduvalt lihtsam, kuna tal olid kõik teemad juba eelnevalt Eesti koolis õpitud, seega oli sealses koolis õppimine tema jaoks nagu kordamine.

Vastaja 3 pidas Ameerika kooli taset veidi nõrgemaks ja kehvemaks kui oma Eesti kooli taset, seega oli tal sealses koolis õppimisega lihtsam. Ta lisas, et nad õpivad asju hiljem ning öeldakse, et USA kool on Eesti omast kaks aastat allpool.

Vastaja 4 hinnangul oli Ameerika koolis õppimine lihtsam. Seal oli kodutöid ja tema vahetusõde õppis kodus palju, kuid vastaja ise ei pidanud nii palju vaeva nägema. Ka tööd olid tema jaoks kerged, sest need olid valikvastusega. Samuti mainis vastaja, et osadel õpilastel oli võimalus kasutada tööde ajal märkmeid, kuid temal seda võimalust polnud. Sellest hoolimata, oli tal sealses koolis õppimisega lihtsam.

Kõik vastajad leidsid, et Ameerika koolis õppimine oli lihtsam kui Eestis, kuid selle põhjused varieerusid. Vastaja 1 rõhutas, et ta võttis vahetusaastat kogemusena, mida tuleb nautida. Ta saavutas minimaalse pingutusega häid tulemusi, soovitades valida aineid, mida muidu ei prooviks. Vastaja 2 leidis, et õppimine oli lihtne, kuna ta oli Eestis juba omandanud samad teemad, Ameerikas toimus justkui kordamine. Vastaja 3 pidas Ameerika kooli taset

madalamaks kui Eesti oma ning mainis, et seal õpitakse teemasid hiljem, mistõttu võib öelda, et USA koolisüsteem on Eesti omast umbes kaks aastat allpool. Vastaja 4 samuti arvas, et koolis õppimine oli lihtne, kuigi tema sealne õde pidi kodus palju õppima. Ta tõi esile, et kontrolltööd olid enamasti valikvastustega ning mõnel õpilasel oli võimalus kasutada tööde ajal märkmeid, kuigi temale see võimalus ei laienenud.

Üldiselt viitavad vastajate kogemused sellele, et Ameerika gümnaasiumi õppekava ja hindamissüsteem erinevad oluliselt Eesti omadest. Paljud teemad õpitakse hiljem, kontrolltööd on sagedamini valikvastustega ning vahetusõpilaste jaoks on lisamugavus see, et nende tulemused ei mõjuta Eestis jätkatavat haridusteed, mistõttu nad ei pea õppimise pärast nii palju muretsema. Samuti mängib rolli see, millised ained valitakse ja millise tasemega koolis õpitakse, kuid üldpildis tundus Ameerika koolis õppimine vastajatele kergem kui Eestis.

Järgnevalt küsiti, milline oli intervjuueritavate suhtlus õpetajatega ja kas see oli rangem või vabam kui Eesti koolis.

Vastaja 1 jaoks oli suhtlus õpetajatega vabam, õpilased olid õpetajatega nagu sõbrad. Nad rääkisid omavahel tihti oma igapäevaelust. Vastajale oli algul võõras see, et õpetajatele pidi ütleva *Ms* ja *Mr*, kuid kui ta harjus sellega lõpuks ära ja siis see tundus talle normaalne ja igapäevane. Kuigi suhtlus üleüldiselt oli tema arvates vabam, leidis ta, et õpetaja ja õpilase staatuse vahe oli suurem kui Eestis. Sellest hoolimata, oli nende vaheline suhtlus sõbralik.

Vastaja 2 sõnul oli suhtlus vabam, kuid ta tõi esile selle, et õpetajat ei tohtinud kutsuda eesnimediga, vaid pidi kasutama *Mrs*, *Ms* ja *Mr* ja perekonnanime. Vastaja meenutas, kuidas õpetajad olid väga huvitatud koolidraamadest ja nendest räägiti ka tundide ajal. Tema meelest usaldati õpetajatele palju informatsiooni.

Vastaja 3 arvates oli suhtlus vabam kui Eestis, kus peab enamjaolt õpetajaid teietama. Õpetajad suhtusid sealses koolis õpilastesse nagu sõpradesse. Tundides rääkisid õpetajad ja õpilased läbisegi, küsisid üksteiselt küsimusi ja arutasid erinevatel teemadel, mis oli vastaja meelest väga tore.

Vastaja 4 pidas Ameerika koolis õpilaste ja õpetajate vahelist suhtlust vabamaks, meenutades kogemust sellest, kuidas tema üks sealsetest õpetajatest tõi talle takosid kooli ja et

ta tundis, et sai oma probleemidest temaga päriselt rääkida. Vastaja rõhutas, et ta on nüüd ka Eestis mõne õpetajaga rohkem avatud ja et tegelikult saab ka Eestis õpetajatega oma isiklikest probleemidest rääkida, kui saada nendega hästi läbi, kuid selliseid õpetajaid on Eestis siiski vähem, kui USA-s.

Intervjueeritavad leidsid, et suhtlus õpetajatega oli Ameerikas vabam kui Eestis. Õpilased tundsid, et õpetajad suhtusid nendesse nagu sõpradesse ning nad said vabalt rääkida ka oma igapäevaelust ja isiklikest kogemustest. Samas tõid vastaja 1 ja 2 välja, et kuigi suhtlus tundus sõbralikum, oli õpetaja ja õpilase staatuse vahe Ameerikas tegelikult suurem kui Eestis, kuna õpetajatele tuli pöördumisel kasutada viisakusvorme nagu *Ms*, *Mrs* ja *Mr*, samas kui Eestis on tavalisem teietamine. Vastaja 2 meenutas, kuidas õpetajad olid huvitatud ka koolidraamadest ja õpilased usaldasid neile palju infot, samas kui vastaja 4 tõi näite õpetajast, kes tõi talle kooli takosid ja kellele ta sai oma probleemidest rääkida. Üldiselt leidsid vastajad, et Ameerikas oli õpetajatega lihtsam suhelda ja klassiruumis valitses vaba õhkkond, kus arutati aktiivselt erinevaid teemasid. Samas tõi vastaja 4 välja, et ka Eestis on võimalik õpetajatega avatumalt rääkida, kui nendega hästi läbi saada, kuid selliseid õpetajaid on Eestis siiski vähem kui Ameerikas, mis võib tuleneda Ameerika ja Eesti vahelistest kultuurilistest erinevustest, näiteks inimeste avatuse tasemest. Kokkuvõttes peeti Ameerika õpetajate ja õpilaste vahelist suhtlust avatumaks, kuid hea läbisaamine sõltub mõlemas riigis nii õpetajate kui ka õpilaste iseloomust ja avatusest.

Vastajatelt küsiti, milline oli nende kogemus Ameerika kooliüritustega ja kuidas need on võrreldavad nendega, mida nad on Eestis kogenud.

Vastaja 1 meeldis seoses kooliüritustega kleite osta ja pidas üritusteks valmis panemist ja nendega seonduvat draamat huvitavaks, kuid talle tagasihoidlikkuse tõttu ei meeldinud niisama tantsida. Lisaks koges ta lõpetamist, mis oli tema arvates hästi läbimõeldud ja suursugune üritus.

Vastaja 2 nimetas erinevuseks Eestiga võrreldes seda, et kooliüritused maksid palju rohkem, näiteks *homecoming*'u pilet maksis 50 dollarit ja *prom*'i pilet 85 dollarit, millele tuli lisaks kleitide ostmine. Kuid vastaja arvates oli seda siiski huvitav jälgida. Talle endale meeldis *prom* rohkem ja ta sai võimaluse käia kahel neist, kuna tema sealsed õed ja vennad olid koduõppel ja neil oli eraldi *prom*. Samuti käis ta lõpetamisel, kuid kuna maikuus on

Mississippis väga palav ja lõpetamine toimus õues, siis tundis ta, et kuigi see oli põnev kogemus, ei sooviks ta seda enam kogeda.

Vastaja 3 arvates olid üritused, nagu *prom* ja *homecoming*, mitmekesisemad kui Eestis. Ta kirjeldas seda, kuidas ta Eestis ballil käis ja seal oli ainult tantsimine, söök ja jook, kuid Ameerikas oli nende koolis kombeks sõpruskonnaga enne minna kuhugi sööma, siis tantsima, pärast seda *post prom*'ile ehk *prom*'i järgsele üritusele ning hiljem ka *bowling*'usse. Samuti erines lõpetamine Eesti omast, vastaja sõnul oli see täpselt nagu filmides.

Vastaja 4 jaoks oli suurem erinevus see, et üritustel tantsiti terve aeg rivitantse, kuid talle meeldis see ja ta sai ka ise tantsud selgeks. *Homecoming* oli tema jaoks pettumust valmistav, sest seal lasti terve aeg ühetaolist hispaaniakeelset Mehhiko muusikat. Ta pidas veel erinevuseks seda, et inimesed investeerivad palju rohkem raha oma kleitidesse ja soengutesse. Samuti sai ta käia oma vahetusõe parima sõbra privaatkooli lõpetamisel.

Vastajad kogesid erinevaid Ameerika kooliüritusi, millest kõige tüüpilisemad olid *prom* ja *homecoming* ning kolm vastajat osalesid ka 12. klassi lõpetamisel, mida nad kirjeldasid suursuguse ja hästi korraldatud sündmusena. Võrreldes Eestiga tõid nad välja mitmeid erinevusi – vastaja 3 sõnul olid Ameerika kooliüritused mitmekesisemad, hõlmates lisaks tantsimisele ka õhtusööke, *post prom*'i ja muid tegevusi, samas kui vastaja 2 rõhutas kõrgeid kulusid, nagu piletite ja kleitide hinnad.

Vastaja 4 tõi suurimate erinevustena välja rivitantsude populaarsuse Texases ning *homecoming*'ul domineerinud hispaaniakeelse Mehhiko muusika, mis oli seotud tema kooli ladinaameerika päritolu õpilaskonnaga (National Center for Education Statistics, 2023). Samuti märkis ta, et Ameerikas investeeritakse üritusteks valmistumisse märgatavalt rohkem kui Eestis. Kuigi mõnele vastajale meeldisid tantsimine ja ettevalmistused, siis vastaja 1 jaoks oli huvitav pigem kleitide ostmine ja üritustega seotud elevus kui tantsimine ise. Kokkuvõttes pakkusid Ameerika kooliüritused vastajatele uusi ja meeldejäävaid kogemusi, kuid nende ülesehitus, kulud ja kultuurilised eripärad erinesid Eesti kooliüritustest märkimisväärselt.

Järgmisena küsiti vahetusõpilastelt, kuidas nad hindaksid oma üleüldist kogemust Ameerika koolis- kas see oli pigem positiivne või negatiivne ning kuidas vahetusaasta kogemus neid inimesena muutis.

Vastaja 1 vastas, et ei kahetse, et ta käis Ameerikas vahetusaastal ning ta on oma kogemusega rahul. Ta koges palju uusi asju, kasvas ja arenes.

Ta arvas, et vahetusaasta muutis teda julgemaks ja et pärast seda kogemust oli lihtsam teha väikeseid asju, nagu esitlusi koolis. Kõige rohkem andis talle juurde kogemus YFU vabatahtlikuna, kus ta õppis üritusi korraldama, vahetusõpilasi õpetama ja neile toeks olema. Ta sai olla osa kogukonnast ja teisi aidata. Vastaja mainis, et pärast seda kogemust näeb ta maailma palju avatumana ning tunneb, et tahab nüüd igale poole minna ja saab igal pool hakkama.

Vastaja 2 pidas oma kogemust väga positiivseks, talle meeldis, kuidas sealsed inimesed olid väga ühtehoidvad ja võtsid alati kõigest osa. Lisaks meeldis vastajale Ameerika koolis see, et kõik tunnid toimusid nii, et gümnaasiumiklassid olid segamini- ta lõpuni ei teadnud, kes tema klassis täpselt on. See võimaldas tal kohtuda paljude uute inimestega, mis oli vastaja jaoks põnev.

Tema arvates muutis vahetusaasta kogemus teda julgemaks ja avatumaks, mainides, et julgeb nüüd Eestis ka võõrastega rääkida. Samuti tunneb ta end palju iseseisvamana, sest ta oli üksinda võõras riigis ja pidi ise paljude asjadega toime tulema. Tema sallivus ja tolerantsus suurenes, kuna kohtas vahetusaastal palju uusi inimesi ja tahtis jätta Eestist hea mulje, saades kõigiga hästi läbi.

Vastaja 3 hinnangul oli tema kogemus koolis positiivne, nimetades põhjuseks tutvusi ja kogemusi, mis ta sealt sai. Ta võttis palju erinevaid aineid ja spordialasid, mida ta ei oleks Eestis proovinud, näiteks keraamika ja tennis. Ühtlasi leidis ta sealsest koolist oma kõige lemmikumad õpetajad.

Vastaja arvas, et see kogemus muutis teda avatumaks ja julgemaks ning aitas tal Eestisse tagasi tulles uude klassi paremini sisse sulanduda. Tema inglise keele oskus paranes ja ta suudab nüüd vabamalt inglise keeles rääkida.

Vastaja 4 jaoks oli tema kogemus Ameerika kooliga väga positiivne ning peale selle, et tunnid kunagi ära ei jäänud, kui õpetaja puudus, oli ta kooliga väga rahul.

Vastaja tõi välja, et Ameerika koolikeskkond muutis teda. Ta ei tundnud ennast seal ekstravertse inimesena, kuid kui ta Eestisse tagasi jõudis, tundis ta end oma klassis kõige avatumana.

Kõik vastajad hindasid oma Ameerika kooli kogemust positiivselt ning tõid esile, et see muutis neid julgemaks ja avatumaks. See võib viidata sellele, et Ameerika koolikeskkond ja vahetusaasta kogemus toetavad enesearengut ning aitavad arendada sotsiaalseid oskusi. Erinevalt Eesti koolist, kus õpilased õpivad kindla rühma sees, võimaldas Ameerika süsteem õpilastel igapäevaselt suhelda paljude erinevate inimestega. See ning teiste vahetusõpilastega tutvumine avardas nende maailmapilti ja suurendas sallivust, nagu tõi välja vastaja 2.

Lisaks toodi esile praktilisemad ained ja suurem valikuvabadus, mis pakkusid õpilastele võimaluse katsetada uusi hobisid ja oskusi, näiteks kohtumeditatsioon, keraamika või erinevad spordialad. See näitab, et Ameerika koolisüsteemi tugevuseks on paindlikkus ja võimalus keskenduda rohkem isiklikele huvidele.

Veel üks oluline aspekt oli enesekindluse kasv. Vastajad mainisid, et pärast vahetusaastat olid nad julgemad sotsiaalsetes olukordades ja iseseisvas otsustamises. See viitab sellele, et väljakutsed, nagu võõras keskkond ja iseseisev elus toimetulek, annavad õpilastele väärtusliku kogemuse, mida traditsiooniline kooliharidus alati ei paku.

Vastajate kogemused kinnitavad, et Ameerika kooli ja vahetusaasta kogemus aitavad arendada olulisi oskusi, nagu enesekindlus, avatus ja sotsiaalsed oskused, mis on kasulikud ka hilisemas elus. Samuti viitab see sellele, et haridussüsteem, mis võimaldab rohkem valikuvabadust ja praktilisi aineid, võib toetada noorte arengut mitmekülgsemalt kui traditsiooniline, rohkem teooriapõhine süsteem.

KOKKUVÕTE

Antud uurimus on kirjutatud teemal „YFU Eesti vahetusõpilaste kogemused Ameerika koolikultuuri ja haridussüsteemiga“. Töö autorit huvitas vahetusõpilaste kogemus vahetusaastal Ameerika gümnaasiumiastmes õppimisega.

Töö referatiivses osas anti ülevaade Ameerika haridussüsteemist, õpilasvahetusest ja sellega seonduvatest organisatsioonidest Eestis ning intervjuust kui uurimismeetodist.

Töö autor püstitas neli suuremat uurimisküsimust, millele tahtis vastused leida töö empiirilises osas:

- Missugused olid vahetusõpilaste esmased muljed Ameerika koolielust?
- Millised olid nende suhted sealsete inimestega- õpetajate ja koolikaaslastega?
- Kuidas nägi välja nende igapäevane elu koolis?
- Milline oli vahetusõpilaste üldine kogemus Ameerika koolis õppides?

Autor viis läbi intervjuud nelja USAs käinud YFU Eesti vahetusõpilasega, kes õppisid sealses gümnaasiumiastmes vahemikus 2021 kuni 2024.

Vahetusõpilaste esmased muljed olid üldiselt positiivsed, mainiti erinevusi, näiteks õpetajate rahulikum ja avatum suhtumine ja valikainete rohkust, kuid samas toodi välja ka Ameerika kooli sarnasused Eestiga.

Leiti, et õpetajad ja koolikaaslased olid pigem toetavad, avatud ja abivalmid, kuigi suuremates koolides esines esialgu raskusi uute tutvuste loomisel.

Igapäevane koolielu oli õpilaste jaoks rutiinne, kuid seda tegid mitmekesisemaks erinevad huvitavad õppeained, üritused ning spordi- ja vabaajategevused. Kõik vastajad pidasid vahetusaasta kogemust Ameerika koolis õppides positiivse ja kasuliku kogemusena, mis laiendas nende silmaringi ning aitas kaasa isiklikule arengule, vaatamata teatud raskustele.

Empiirilise osa intervjuude vastustest võib järeldada, et vahetusõpilase isiksusel ja avatuse tasemel on oluline roll üldisel koolikogemusel. Aktiivne ja avatud suhtumine aitab paremini kooliga kohaneda ning loob positiivsemaid kogemusi. Lisaks võib õpilase

koolikogemus märkimisväärselt erineda sõltuvalt välistest teguritest, nagu kooli asukoht, suurus ja teiste inimeste suhtumine. Vahetusõde või -vend võib olla õpilasele tugevaks tugivõrgustikuks, mis teeb koolis kohanemise lihtsamaks. Vahetusaasta kogemus soodustab isiklikku arengut, võimaldades omandada uusi oskusi, kasvatada enesekindlust ning tutvuda ja suhelda uute inimestega.

Edaspidi võiks uurida vahetusõpilaste kogemuse pikaajalisi mõjusid- kuidas vahetusaasta kogemus kujundab nende edasisi haridus- ja karjäärivalikuid.

SUMMARY

The present paper, titled 'YFU Estonia Exchange Students' Experiences with American School Culture and the Education System,' explores how cultural values shape the learning environment and overall school experience for Estonian exchange students in the United States. The author chose this topic because she herself plans to study in the U.S. through Youth For Understanding (YFU) and sought insights from previous exchange experiences.

In the theoretical part, the American education system is outlined, including its structure and the diversity of school types. The concept of student exchange is then introduced, covering its history, various forms, and the Estonian organizations managing these programs. The next section discusses interviews as a research method, examining its definition, types, objectives, stages, and the advantages and disadvantages associated with conducting them.

The empirical part involved interviews via Microsoft Teams with four Estonian exchange students who attended American high schools between 2021 and 2024, using 22 pre-planned questions and follow-up queries. The goal was to answer four main research questions:

- What were the students' initial thoughts on American school life?
- How did they perceive interactions with teachers and classmates?
- What did their daily school life look like?
- How would they evaluate their overall experience in an American school?

The responses to the research questions indicated that the students' initial thoughts were generally positive. They noted differences such as a calmer, more open attitude from teachers and a wide range of subjects, while also observing similarities to Estonian schools.

Regarding relationships, teachers and classmates were viewed as supportive, open, and helpful, although forming new friendships was initially challenging in larger schools.

Daily school life was described as routine, yet it was enriched by diverse subjects, events, and various sports and leisure activities. Overall, all respondents considered their exchange year in an American school to be a positive and valuable experience that broadened their horizons and contributed to personal growth, despite some challenges.

Additionally, the findings indicate that a student's personality and openness play a key role in shaping their experience- a proactive attitude aids adaptation. External factors- such as the school's location, size, and social environment- also significantly influence integration.

The works cited consist of the U.S. Department of State's website, the websites of YFU Estonia and YFU USA, ASSE Estonia and ASSE International, as well as the study material 'What is an interview' by Sirje Virkus and the materials from Anu Masso's e-course 'Media and communication research methods II.'

KASUTATUD ALLIKAD

ASSE Eesti. (2024). *Organisatsioonist – ASSE – rahvusvahelise õpilasvahetuse programmid*. [12.10.2024] <https://asse.ee/organisatsioonist/>

ASSE International Student Exchange Programs. (2024). *About ASSE*. [12.10.2024] <http://asse.com>

Bailey, Steve. (2022). *AP Classes: Are They Worth It?* [21.09.2024] <https://www.bestcolleges.com/blog/ap-classes-are-they-worth-it/>

Benjamin A. Gilman International Scholarship. (2024). *Program Overview*. [06.10.2024] <https://www.gilmanscholarship.org/program/program-overview/>

Diffen. (2024). *Private School vs Public School - Difference and Comparison*. [21.09.2024] https://www.diffen.com/difference/Private_School_vs_Public_School

Edarabia. (2024). *United States School Holidays in 2024 (Full List)*. [22.09.2024] <https://www.edarabia.com/school-holidays-united-states/>

Edvoy. (2023). *American Grading System: Everything You Need to Know About the US Grading System*. [22.09.2024] <https://edvoy.com/countries/study-in-us/american-grading-system/>

EWA. (2023). *Tests Given to K-12 and College Students: What to Know*. [22.09.2024] <https://ewa.org/issues/high-school/tests-given-to-k-12-and-college-students-what-to-know>

Fulbright Scholars. (2024). *About Fulbright*. [05.10.2024] <https://fulbrightscholars.org/about>

Hathaway J. Richard & Glazer Sidney. (2025). *Climate of Michigan*. [17.02.2025] <https://www.britannica.com/place/Michigan/Climate>

IIE. (2024). Homepage. Iie.org. [05.10.2024] <http://www.iie.org/>

- Lee, Megan. (2015). *The Complete History of Study Abroad*. [06.10.2024]
<https://www.gooverseas.com/blog/history-study-abroad>
- McCabe, Grace. (2024). *What is GPA?* [22.09.2024]
<https://www.timeshighereducation.com/student/advice/what-gpa>
- Masso, Anu. (2011). *E-kursuse "Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid II" materjalid*. [19.10.2024] <http://hdl.handle.net/10062/17890>
- National Center for Education statistics. (2023). *Search for Public Schools*. [17.02.2025]
<https://nces.ed.gov/ccd/schoolsearch/>
- NWSE. (2018). *The History of International Student Exchange*. [05.10.2024]
<https://www.nwse.com/blog/history-of-student-exchange/>
- Ray D. Brian. (2021). *Homeschooling Doubles in the United States During Government Pandemic Lockdowns: Evidence That State Policies Cause Homeschool Growth*. [22.09.2024] <https://www.nheri.org/homeschooling-doubles-in-the-united-states-during-government-pandemic-lockdowns-evidence-that-state-policies-cause-homeschool-growth/>
- Study International. (2024). *10 best youth and student exchange programmes*. [02.11.2024]
<https://studyinternational.com/news/youth-and-student-exchange-programmes/>
- Taherdoost, H. (2022). *How to Conduct an Effective Interview; A Guide to Interview Design in Research Study*. International Journal of Academic Research in Management (IJARM), 11(1), 41. <https://archive.org/details/how-to-conduct-an-effective-interview-a-guide/mode/2up>
- USAHello. (2022). *A guide to U.S. education levels*. [21.09.2024]
<https://usahello.org/education/children/grade-levels/>
- Virkus, Sirje. (2016). *Mis on intervjuu?* [19.10.2024]
https://www.tlu.ee/~sirvir/Intervjuu_vaatlus_ja_sisuanals/mis_on_intervjuu.htmlYFU
- Eesti. (2024). *Organisatsioonist – YFU Eesti*. [05.10.2024] <https://www.yfu.ee/>

YFU USA. (2024). *History*. [19.10.2024] <https://www.yfuusa.org/about-yfu/history/>

U.S. Department of State. (s.a). *Structure of the U.S. Education System*. [21.09.2024]
<https://usinfo.org/enus/education/overview/edlite-structure-us1.html>

LISAD

Intervjuud vahetusõpilastega- küsimused ja vastused

Vastaja 1

- Kus osariigis sa koolis käisid ja mis oli sinu esimene mulje Ameerika koolielust?

Ma käisin Michiganis, ma olin väikses külas, see oli ikka päris pisike USA mõttes, mille nimi oli Cassopolis, ja see kool oli ka pisike, aga neil on koolid hästi lähestikku, aga minu koolis oli ma ütleks 300 õpilast vist kui ma õieti mäletan, aga siis *high school* on nagu üks kool ehk siis neli klassi/lendu on seal korraga. Mu esmamulje oli see, et mind üllatas, kui vähe see tegelikult erines Eestist, ma olin teisel pool maailma, aga kõik tundus nagu väga sarnane Eestile mingil moel, et inimesed ja kõik olid ikkagi täpselt samad, ma ootasin võibolla suuremat erinevust, aga Michigan on ka kliimavöötme suhtes sarnases kohas (Eestiga), loodus oli ka sama. Võibolla siis see võimendas seda efekti alguses, et aa kõik ongi sama.

- Kas sa enda kooli nime mäletad?

Ross Beatty High School

- Kuidas suhtusid klassikaaslased ja õpetajad sinusse kui vahetusõpilasse?

Hästi tihti paigutatakse minu arvates vahetusõpilasi nendesse kohtadesse, kus on ka varem käidud, nii et siis nende jaoks ka ei olnud vahetusõpilane midagi uut, kuigi ma läksin kohe pärast koroonat, siis võibolla just ei olnud käinud, aga ikkagi teati kedagi, kes oli enne käinud. Ma olin oma peres juba mingi 16. või 17. vahetusõpilane. Kõik seal olid väga teadlikud vahetusõpilastest ja võibolla see oli nende jaoks nagu “aa, jälle uus”. Esmapilgul on kõik väga toredad.

- Kas sa mäletad, et kas seal oli varem konkreetselt Eestist vahetusõpilast seal koolis olnud?

Eestist enne ei olnud, aga aasta pärast kui ma olin ära käinud, siis mu pere võttis ASSE kaudu Eestist vahetusõpilase ja siis ta läks samasse kooli.

- Kas sinu jaoks oli lihtne või keeruline koolis sõpru leida?

Oleneb, kuna mina olin *senior* ja enamus pannakse *senior* klassi, sest siis saad rohkem kogemust- kogeda *prom*'i ja selliseid tähtpäevi, mis on huvitavad. Aga kuna sa oled *senior* klassis ja teised väga enam ei käi koolis *senior* klassis, nad saavad käia *college*'i klassides jne, nii et neid koolimajas väga ennast ei olnud ja siis oli tunne, et ma ei teagi oma lennukaaslaseid nii palju, aga õnneks kuna nendega on *small talk* nii lihtne, siis ma juba esimesel päeval leidsin endale kaks toredat tüdrukut ja kes mind aitasid. Siis ma nagu surusin ennast niikaua peale kuni nad olid nagu "Ta on täitsa äge". Aga selles mõttes oli ka lihtsam (sõpru leida) läbi spordi, kuna see on nii oluline neile seal ja kui sa ikka natukene tajud midagi, siis sa oled juba osa grupist, nii et siis on lihtsam.

- Kas sa tundsid, et koolis on mingisugune hierarhia, näiteks populaarsemate ja vähem populaarsete gruppide osas?

Kuna meil oli selline väike kool, siis ma ütles, et nii palju seda ei tulnud välja, aga mingil moel (oli), näiteks kui sa kõndisid *hallway*'s ja kui sa nägid neid *locker*'eid ja vaatasid neid söökla ümmargusi laudu, siis on küll täpselt nagu filmis selles mõttes. Siis said aru, et see ongi üks ühele, et see pole välja mõeldud mingi *imaginary world* mis telekas on, et ongi tegelikult ka nii. Ja ikka oli ka mingis mõttes, et inimesed olid gruppides, et need kes olid bändis istusid omaette ja need kes mängisid ühte sporti istusid omaette, need kes olid nooremad. Nii et kuidagi oli ikka jaotatud ka.

- Sa mainisid sporti, kas sa tegelesid siis ka mõne spordiga?

Jah, meil olid *season*'id, ma alustasin võrkpalliga, kuna ma olin Eestis ka võrkpalli mänginud. Ma ütles, et väga hea algus oli, kuigi nende *season*'id algavad juba suvel, nii et kuna mina jõudsin hiljem, siis pidin ikka natukene rääkima, aga õnneks mu *host*-ema väga surus seda, et saaksin teha seda, mida ma tahan, aga neil on *try-outs* mis on oluline. Aga jah ma mängisin võrku ja siis talvel proovisin korvpalli, aga see nõudis natukene liiga palju oskusi ja pingutust, aga siis mõtlesin, et võtan rahulikult. Kevadel proovisin kergejõustikku ja see oli ka väga tore kogemus.

- Nii palju kui mina olen aru saanud, siis seal on spordil suurem rõhk kui Eestis koolides?

Jah, kindlasti. Tribüünid on täis inimesi, sinust tehakse plakateid, sulle tuuakse viimasel päeval suured korvid, sa kirjutad ise kirju inimestele kui sa oled kõige vanem ja siis lähed järgmise spordiala juurde ja kirjutad kirju. Seal oli väga palju nunnusid traditsioone. Ja, see on oluline nende jaoks.

- Kas sinu arvates on Ameerikas suurem valik huvitegevuseks (sport jm huviringid nagu teater) kui Eestis?

Mingis mõttes on võibolla lihtsam, aga samas Eestis, kui tahad tegeleda näiteks võrkpalliga, siis sa valid ühe klubi ja kui sulle see ei meeldi siis lähed proovid järgmist. Seal sa saad ka klubi teha, aga klubi oma on nii kallis ja kui sa tahaksidki näiteks ainult võrkpalli mängida aastaringselt, siis see läheb ikka väga palju maksma, Eestis kindlasti vähem. Aga koolisport on selles mõttes tasuta, et ikkagi kõik saavad spordis osaleda. See on tore, et kõigi jaoks saab see suur asi olla, saad saada *college*'isse ilma, et oleksid maksnud selle eest, aga samas sul on vähem valikuvõimalust, et kas su kool on hea selles (spordis) või ei ole, kas sul on finantsilised võimalused, või ei ole. Nii et oleneb.

- Kuidas nägi välja sinu igapäevane koolipäev, millised olid tunniplaan ja vahetunnid?

(Ma proovisin tunniplaani üles otsida, aga ma ei leidnud, nii et ma proovin meenutada.)
06:45 oli minu arvates koolibuss meie kodu ees, see kollane koolibuss. Siis sõitsime umbes 30-40 minutit. Buss võtab kõik peale ja siis ta peatub alguses algkoolis, siis *middle school*'is ja siis alles jõudsime *high school*'i. Umbes 07:40 hakkasid tunnid. Iga päev olid erineva pikkusega tunnid, mõned olid 101 minutit, teised olid 45 minutit ja vahetunnid olid 3 minutit, see oli naljakas, kuhu ma kolme minutiga jõudma pean? Iga päev lõppesid tunnid samal ajal ja umbes 5 *period*'i oli päevas ja siis pärast seda olid huviringid.

- Et siis lähedki ruttu ühest tunnist teise, kui vahetund on nii lühike?

Ja, ja sul on tunni ajal vaja *hall pass*'i kui tahad kuhugi, näiteks WCsse minna. Isegi kui me olime sööklas, siis meid pandi sinna luku taha, et sa ei saanud seal söögivahetunnil ka välja minna, sest koolitulistamine on suur asi seal. Nii et oldi väga ettevaatlikud, et millega sa oled, kus sa oled, seljakotti ei tohtinud olla ja selliseid asju.

- Mis olid sinu arvates erinevused hindamissüsteemis, kas oli rohkem rõhku kontrolltöödel, kodutöödel või muudel ülesannetel?

Oleneb, mis tunnist me räägime, aga meil kõigil oli kooli poolt *Chromebook*'id, nii et oli vähem paberit, kui ma oleksin eeldanud, et USA koolis on. Seal olid küll mingid tööd, mida me tegime ikka iga tund, mille eest sai hindeid. Olenes tunnist. Neil on ka lõputööd, mis ei ole eksamid, aga olenes tunnist, mind väga ei hinnatud või nagu hinnati, aga kõik oli nii lihtne, et ma isegi väga ei mäleta, see ei olnud väga mure minu jaoks.

- Kas seal pöörati rohkem tähelepanu praktilistele ülesannetele või teooriale, võrreldes Eesti kooliga?

Sellel ajal nad väga surusid grupitöid, aga minu arvates on Eestis neid ka hakatud rohkem tegema, et koostöö on väga oluline. Aga ma mäletan tohutul hulgal grupitöid oli, et “issand, jälle uus grupp”. Oleneb jällegi tunnist, aga kindlasti mõned tunnid olid palju praktilisemad, näiteks ma käisin zooloogias ja seal meil olid enda tibud, keda me üles kasvasime ja lõpuks lihaks tegime, et see oli kindlasti rohkem praktilisem tund. Aga näiteks ajalugu.. ei olnud väga midagi. Kuna ma olin ka vahetusõpilane, siis ma sain valida endale tunnid, mis võibolla olid praktilisemad, et võibolla nende need tunnid, mida nad peavad võtma, nagu mingi matemaatika ja inglise keel on nürimad, aga samas on ka selliseid tunde, mis on väga põnevad ja teistsugused.

- Nagu sa juba mainisid, siis seal oli aineid, mida Eestis tavaliselt ei õpetata. Kas sa saad veel nimetada mõningaid?

Eks neil ongi need tunnid mida nad peavad võtma ja siis need mis sa võtad valikainena, nii nagu Eestiski. Zooloogia ongi selline kõige erilisem, mida ma Eestis ei tea, et saaks võtta, siis agrikultuur ehk põllumajanduse tund, mis oli lõimitud inglise keelega ja siis kunst, aga iga

semester oli erinev, sain valida lihtsalt maalimise või joonistamise. See oli natukene teistmoodi, kui Eestis, sest Eestis mulle kunst ei istunud, aga seal oli väga loov. Psühholoogiat võibolla Eestis ka nii palju ei ole, aga seal ma käisin psühholoogias.

- Kui ma õigesti aru sain, siis sinu arvates oli seal õppimine lihtsam kui Eestis?

Kindlasti, alati öeldakse, et naudi oma vahetusaastat, kuigi YFU on hariduslik programm, aga naudi oma aastat, vali sellised ained, mida sa muidu ei valiks ja lihtsalt naudi ja ära liiga palju muretse. Sa pead ikkagi saama oma need hinded, aga ma ütleks, et nulli pingutusega sain endale selle hõbedase *cord*'i pärast kaela ja olen väga rahul.

- Kuidas oli sinu arvates suhtlus õpetajatega, kas see oli rangem või vabam?

Alguses oli väga võõras see, et sa pidid ütlema *Ms* ja *Mr*, et selles mõttes oli nagu kummaline. Aga kui ma sellega ära harjusin, siis see oli lihtsalt nagu iga teine päev, et sa peadki lihtsalt nii ütlema. Aga selles mõttes oli palju vabam, et kui sa nende klassi sisse astud, siis sa oledki nagu sõber, nad on nagu teine ema sulle. Nad (õpilased) lihtsalt räägivad ja räägivad oma igapäeva asjadest ja kõigest lihtsalt oma õpetajaga. Ma vahest vaatasin, et “issand jumal, kuidas sa sellistest asjadest oma õpetajaga räägid”. Kõik *relationship* draamad, kõik asjad räägid oma õpetajale ka ära ja nad vastavad ja räägivad oma eraelust täpselt samamoodi, et see oli selles mõttes vabam. Aga neil selles mõttes ma ütleksin need piirid on rangemad, nagu need piirid et ma olen ikkagi õpetaja ja sa oled õpilane. See staatuse vahe oli suurem, aga see informatsioon mis jagati oli rohkem sõbralik, aga piirid olid rangemad.

- Kas sa kogesid kultuurišokki koolis? Kui kogesid, siis milliseid hetki sa mäletad?

Mul ei olnud kultuurišokki üldse. Kui ma olin USAs, ma väga võtsin seda kui, et “aa, ainus aasta kui ma siin olen” ja mul ei olnud seda, aga kui ma peaksin ühe šokimomendi tooma, mul tuli see just pähe, ma pole ammu selle peale mõelnudki, aga mingi *delivery guy* oli väljas (koolist) ja siis ta koputas ustele, sest kõik ukSED on alati lukus ja ma ootasin vist trenni mingisugust, korvpalli äkki, ja siis ma tegin selle (ukse) lahti, sest ma ei mõelnud, et miks ma ei või, aga meil oli koolis alati üks politsei kes valvas kogu olukorda ja siis ta tuli pärast rääkima, et “ja, et kas teadsid kes ta on”, “ei teadnud”. See on väga range, et ei tohi lasta kedagi sisse ja ei tohi niimoodi ise ära minna, sa pead ennast *sign-out*'ima. Siis ma olin matemaatika

tunnis, kuna ma istusin kõige taga, siis ma olin see inimene kes pidi tagumise ukse lukku panema kui peaks olema mingi olukord, kus peab ukseid lukku panema. Et jah see *safety* oli minu jaoks väga põnev ma ütleks, mingid *drills*, pead minema laua alla, see oli selline põnev, aga tegelikult see on päris hirmus, kui mõelda, et nad tegelikult ka kardavad. See oli võibolla natukene šokeeriv.

- Mida sa arvad *prom*'ist ja teistest kooliüritustest?

Mulle väga meeldis kleite osta ja ilus olla nendes kohtades, aga ma olen ikka selline tagasihoidlik eestlane, mulle niimoodi tantsida võibolla ei meeldi lihtsalt niisama. Sa lihtsalt paned ennast valmis ja lähed sinna, kuulad muusikat ja tantsid. Idee on äge, aga võibolla suures koolis on veel ägedam, aga kui ma kohapeale jõudsin siis oli alati, et “aa okei mis me nüüd teeme siin?”. See valmispanemis osa oli põnev ja see draama mis sellega seostus, et kes kelle kuhu kutsus nüüd, see oli ka. Või kes see printsess on ja nagu need kohad olid põnevad.

- Kas sa kogesid *graduation*'it?

Ja, see oli kindlasti väga tore. See oli kuidagi väga läbimõeldud ja suursugune. Oli see *senior prank*, lõpupäev, siis käid igal pool, käid kõik koolid läbi, teretad kõiki ja *wish them luck* ja viskad oma selle (*cap*'i) õhku. Siis meil oli *senior night* pärast seda, mis oli see, et kuna kui inimesed lõpetavad, siis tahetakse ikka pidu panna, aga siis seda, et inimesed ei teeks seda, siis kõik vanemad korraldavad *trip*'i tervele *senior class*'ile ja siis me läksime pärast rulluisutama, terve öö olime lõbustusparkides ja igasugustes kohtades, mis olid kinni pandud, et keegi enam pärast kuhugi ei läheks.

- Kuidas sa hindad oma kogemust Ameerika koolis üleüldiselt? Kas see oli pigem positiivne või negatiivne?

Ma arvan, et ma ei kahetse, et ma käisin. Ma olen väga rahul sellega, ma arvan, et inimesena sain väga palju kogemusi juurde, kasvasin ja arenesin. Kui ma saaksin uuesti valida, kas ma läheksin USAsse? Ilmselt mitte, aga ma ei kahetse, et ma käisin.

- Kas sa oleksid tahtnud midagi teisiti teha või kogeda?

Ma arvan, et kui mul oleks rohkem julgust olnud seal vahetusaastal, siis ma oleksin oma pere vahetanud, ma ei teinud seda, aga ma oleks pidanud seda tegema.

- Kuidas vahetusaasta kogemus sind inimesena muutis?

Kindlasti mingis mõttes julgemaks, aga, et kuidagi palju lihtsam oli väikseid asju peale seda teha, näiteks mingid esitlused koolis või nagu pärast kui saad YFUs olla vabatahtlik- see kogemus on mulle kõige rohkem andnud ma arvan kogu selle asja juures. Kuidas üritusi korraldada, kuidas õpetada inimesi, teisi vahetusõpilasi, kuidas toeks olla. Et sa oled osa kogukonnast, et sa oled osa mingist asjast, sa aitad inimesi. Sa näed kuidagi maailma palju avatumana pärast seda, nagu ma tahan nüüd igale poole minna ja ma tunnen, et ma saan ka igale poole minna. Vahest sa kuuled, et “kuidas sa lähed” või “kuhu sa lähed”. Ja siis sa ütled, et “lihtsalt mine”, see ei ole nii raske tegelikult. Nagu YFU moto “Tee maailm oma koduks”.

- Milliseid nõuandeid annaksid teisele vahetusõpilasele, kes läheb Ameerikasse?

Ole väga avatud, ütle alati “jah” kui keegi kutsub sind kuhugile. Olge julge, proovi kindlasti kõiki neid asju, mis sa tahad teha koolis, sporti või kunsti, teatrit või mis iganes sulle huvitav on. Ja pere osas ka, et pinguta nii, et oleks väga hästi perega. Ei ole alati klappi, aga kui midagi on natukene *shady*, siis ma ütleks, et väga oluline on, et sul on *support person*, mis meil Eestis on nii hea tugisüsteem, USAs tihti ei ole. Tuleb alati rääkida inimestega ka oma probleemidest ja mitte nendega üksi olla.

Vastaja 2

- Mis osariigis ja koolis sa Ameerikas käisid?

Ma olin Mississippi osariigis, *Clinton High School'is* ja mul oli koolis umbes 2000 õpilast. Seal linnas kus ma elasin, ma arvan, et seal oli umbes 30 000, ma ei ole enam 100% kindel, aga midagi taolist ta oli.

- Mis oli sinu esimene mulje Ameerika koolielust?

Esimene mõte mis mulle kohe pähe tuli, oli ilmselt see, kui mitte tõsiselt nad seda kooli võtsid. Nad olid kõik nagu sellised *chill*’id, õpetajad nagu eriti, ma ei tea, mul nagu igal õpetajal oli laua peal *Redbull* või *Monster*, õpetasid ja samal ajal sõid krõpsu. Ma olin nagu, et “aa okei kas see siis ongi normaalne”, nagu mis toimub? Ja siis meil paar korda oli nii ka, et meil olid tunnid 90 minutit ja siis õpetaja oli nagu “ja ma unustasin teile tunni ette valmistada, et ärme tee täna midagi”. Siis käisime vahepeal niisama õues staadionil päevitamas. Koolis oli kõik arvutites ja kõik need 2000 õpilast, kes seal olid said siis kooli poolt oma *Macbook Air*’i ja kogu töö toimus seal, ma nagu aasta aega ei võtnud põhimõtteliselt pliiatsit kätte.

- Mis olid suurimad erinevused, mis sulle silma jäid?

Võibolla see, et tunniplaan on terve aasta sama, ehk siis sul ongi A-päev ja B-päev ja siis ongi lihtsalt kordamööda üks tunniplaan, teine tunniplaan. Ehk siis väga selline üksluine, mul oligi terve aasta esmaspäev, kolmapäev, reede olid ühed tunnid ja siis teisipäev ja neljapäev olid teised tunnid. Vahepeal ta muutus natukene, igavaks võibolla, sest õpetajad on koguaeg samad, tunnid on samad, inimesed on samad, aga lõpuks ma ütleks, et sellega harjub ära, alguses on veider. Ja võibolla alguses see ka, et kõik vahetunnid on täpselt 5 minutit pikad, välja arvatud söögivahetund, mis oli niimoodi, et kolmas tund oli 90 minuti asemel 2 ja pool tundi pikk ja siis selle kolmanda tunni vahepeal õpetaja mingi hetk ütleb sulle, et “okei, minge sööma ja 23 minuti pärast olge tagasi”. See oli veidi selline kultuurišokk esimene kord. Aga jah, ma ütleks, et need on sellised kõige suuremad, veidramad asjad, mida ma hästi mäletan.

- Kuidas suhtusid klassikaaslased ja õpetajad sinusse kui vahetusõpilasse?

Ma ütleks, et väga hästi selles mõttes, aga ma arvan, et kuni aasta lõpuni osad mu õpetajad isegi ei teadnud, et ma olen vahetusõpilane, sest et oligi see, et meid oli koolis nii palju ja tegelikult enamus koolist ei teadnud, et ma olen vahetusõpilane. Seda teadsidki mingid väga üksikud inimesed, kellega ma rohkem suhtlesin ja kõik teised ma ei tea arvasidki, et ma olen siin koguaeg olnud või olengi uuesti kuskilt juurde tulnud, aga keegi ei oleks uskunud, et ma olen vahetusõpilane. Aga muidu selles uhtes kõik olid hästi positiivsed, suhtusid väga hästi. Aasta alguses siis veel keegi rääkis mulle, et neile hästi meeldib mu aktsent. Ma ei ole kunagi ise ennast niimoodi kõrvalt kuulnud, aga mulle hästi palju öeldi, seda aasta alguses. Aga selle

suhtes nad olid sellised hästi vastutulelikud, et kui ma koolis kuskil midagi üles ei leidnud, siis alati keegi tuli appi, et pigem olid sellised positiivsed ja rõõmsad nagu need ameeriklased on.

- Kas sinu jaoks oli lihtne koolis sõpru leida?

Ma ütleks, et oli selline 50-50, ma arvan, et mul oli võibolla natukene keerulisem, sest et minu õdedest või vendadest mitte keegi ei olnud seal koolis varem käinud ja ma põhimõtteliselt hüppasingi pea ees tundmatusse vette esimesel koolipäeval. Lisaks ma jõudsin oma vahetusaastale nii, et kool oli juba üle 2 kuu kestnud ja siis ma alles jõudsin USAsse. Ma ütleks, et kui ma oleks ise natukene rohkem ennast kohe avanud ja läinud rohkem inimestega rääkima, siis see oleks arvatavasti natukene lihtsam olnud.

- Kas sa oled siiani kontaktis mõne sealse sõbraga?

Ja, sõpradega räägin natuke vähem, ma ütleks, et paar korda kuus, 3 korda kuus, midagi sellist. Aga näiteks oma *host*-perega ma räägin ikka nagu igapäevaselt, me kirjutame hästi tihti ja helistame. Ma just käisin suvel neil külas ka, et selles suhtes see kontakt on ka ikka olemas ja.

- Kas sinu arvates oli koolis selge hierarhia, näiteks populaarsemate ja vähem populaarsete gruppide osas?

Natukene ikka oli, see ongi nagu hästi stereotüüpiline, näiteks jalgpallurid USA koolis, nad on nagu täiesti teine tase, neid koheldakse hoopis teistmoodi, Ma ei ütleks, et seal olid nii öelda nagu populaarsed tüdrukud ja nagu sellised asjad, aga jalkapoisid, nemad olid küll selles mõttes nagu teistest natukene üle ja võibolla said sellist *special treatment*'i, aga ta ei olnud eriti midagi ülihullu.

- Kas sa osalesid mõnes õppimisvälises tegevuses (nt tegelesid spordialaga vm)

Spordialaga ma seal ei tegelenud, kuna mu kool oli spordialadega osariigitasemelt hästi kõrge, siis nad ei võtnud mitte ühtegi inimest, kes on uus. Neil olid väga kindlad kohad välja jagatud. Kooliväliselt ma käisin kirikus, umbes 3 korda nädalas, sest mu *host*-peres olid kõik kristlased. Ma seal osalesin hästi palju sellistel kiriku *youth* üritustel ja noorteõhtutel. See oli hästi tore ja ma ütleks, et ma tegevustest igatsen kõige rohkem just seda kirikus käimist.

- Kas sinu arvates oli seal rohkem valikut huvitegevuseks kui Eestis?

Valikuid huvitegevuseks on võibolla isegi natukene vähem, seal ei ole otseselt nagu selliseid kunstikooles mis meil on või selliseid tantsustuudioid ja selliseid asju. Seal ongi pigem see, et just tööd on noortele rohkem ja siis enamus noored käivad tööl, aga ma ütleks, et huvitegevust on ikkagi Eestis isegi natukene rohkem.

- Kuidas nägi välja sinu igapäevane koolipäev? Millised olid tunniplaan ja vahetunnid?

Mul algas kool 08:25, aga see algas sellega, et alguses 30 minutit oli *homeroom* ehk siis me lihtsalt 30 minutit kogu klassiga istusimegi kuskil klassiruumis, tegime omi asju ja siis kui kell sai 08:55, siis tõusime püsti ja läksime oma esimesse tundi. A-päevadel mul oli esimene tund hispaania keel, see kestis 90 minutit ja siis oli 5 minutit vahetundi, siis oli geomeetria, mis oli siis põhimõtteliselt 7.klassi matemaatika, siis jälle 5 minutit vahetundi. Siis oli 2 ja pool tundi Maa ja kosmoseteadust ja siis oli teater, kus me tegimegi rohkem selliseid kunstilisi asju, näiteks meisterdasime. Koolipäev lõppes mul umbes kell 4. Koolist ära minemisega on ka see, et sa ei saa lihtsalt keset koolipäeva ise välja minna, kui sa pead näiteks koolist varem ära minema, siis su lapsevanem peab tulema kooli sisse, andma allkirja, ütlema, et sa lähed ära ja siis sa võid alles ära minna. Hilinemisega on täpselt samamoodi, et kui sa kooli hilined, siis su vanem peab päriselt tulema kooli sisse ja andma allkirja, et ta on nüüd siin ja siis sa võid alles tundi minna. Ja näiteks see kuidas vanemad oma lastele kooli järgi tulevad on ka nii, et on tehtud selline autode rida, kus autod aeglaselt sõidavad ja kohe kui sa oma autot näed, siis hüppad autosse ja lähed minema. Aga kuna seal on 2000 õpilast, siis sa vahepeal ootadki 30-40 minutit, kuna see *line* liigub nii aeglaselt. See on hommikuti täpselt sama. See oli selline veidi tüütu asi. Siis kolmapäeviti peale kooli läksin veel otse kirikusse ja siis oli see noorte värk ja siis iga kolmapäev käisime sõpradega koos väljas söömas. See oli enamvähem selline minu tavaline päev.

- Kas puudumistega oli siis ka rangem kui Eestis?

Ja, puudumistega oli ka see jah, kui ma olin vahepeal haige, siis mu *host*-ema pidi helistama kooli iga päeva hommikul ja ütlema, et see õpilane nüüd ei tule. Et see oli ja ikka selline suht hull.

- Mis olid erinevused hindamissüsteemis? Kas oli rohkem rõhku kontrolltöödel, kodutöödel või muudel ülesannetel (nt grupitöödel)?

Ma ütles, et rohkem rõhku oli ikkagi sellistel tunnikontrollidel ja kontrolltöödel, aga need olid kõik hästi lihtsad, kuna kõik olid arvutis ja kõik olid valikvastustega. Ma ei teinud vist terve aasta ühtegi hindelist tööd, kus ei oleks olnud valikvastuseid ja hästi tavaline on USAs see ka, et kontrolltöö lõpus on sul nagu valik, et “vajuta jah, kui sa tahad ekstra viite punkti”, nagu mingid sellised asjad. Ma ütles, et sellised väiksed tunnikad ja kontrolltööd olid suht igapäevased asjad. Mul oli võibolla üks suur töö psühholoogias, mis oligi ainuke töö terve aasta peale, mis oli paberil ja seal oligi äkki 90 küsimust, aga need olid ka kõik valikvastustega nii et jah. Ja hindamine on seal ka nii selline selles suhtes palju lihtsam kui Eestis. Sa saad lihtsalt oma mingid protsendid ja kui sa saad alla 50% mingi töö, siis sa ei pea seda tööd järgi tegema. Sa pead tööd järgi tegema ainult siis, kui sa oledki näiteks puudunud töö ajal, aga see tööde järgitegemine on seal ka nagu mingi naljanumber. Selleks, et tööd järgi teha, pead siis mingist muust ainetunnist puuduma, et selle tunni tööd järgi teha. Seal ei ole otseselt mingit järelvastamisaega või midagi sellist.

- Kas sinu arvates olid õppeained rohkem või vähem praktilised kui Eestis?

Ma ütles, et isegi natukene rohkem praktilised, kuna seal see tunniplaan ongi nagu hästi õpilasele endale pandud, et iga õpilane ise valib, mida ta õppida tahab, mis tunde ta võtta tahab, et siis saabki seda võtta selle järgi, et aa mis ma nüüd edasi teen peale gümnaasiumit, et selles mõttes oli see praktilisem, aga nad on ikkagi oma haridusega selles mõttes maas, et jah ma olin seal 11. klassis, aga nad õppisid seal näiteks kirjanduses nagu kokku- ja lahkukirjutamist ja et mis on lihtlause ja liitlause. Geomeetrias nad tegid ka selliseid asju, mida me tegime Eestis 6. või 7. klassis ja siis kõik olid nagu “wow eestlased on nii targad ja nii ägedad” ja ma olin nagu, et ei, ma lihtsalt õppisin seda sama teemat 6 aastat tagasi. See oli naljakas.

- Kas seal koolis oli aineid, mida Eestis ei õpetata?

Ja, seal oligi siis näiteks Maa ja kosmoseteadus, mis mul oli mida muidu nagu Eestis tavaliselt ei ole minu teada. Ja näiteks sotsioloogia, mis on natukene seotud psühholoogiaga, aga kui psühholoogia oli USAs kõik füüsilisest poolest, et kuidas inimese aju töötab, silmad ja kõik see, siis sotsioloogia oli nagu päriselt kõik need inimese emotsioonid ja kus need tulevad,

et see oli nagu huvitav. Seal oli näiteks see, et saidki võtta lisakursusena näiteks mehhaanikatundi ja parandada autosid. Meil oligi koolis konkreetne eraldi ruum, kus nad hoidsid autosid, mida õpilased said parandada, et see oli nagu äge.

- Seda juba korra mainisid, aga sulle tundus siis Ameerika koolis õppimine lihtsam kui Eestis? Miks see lihtsam tundus?

Kindlasti, 100%. Kuna kõik asjad olid mul juba eelnevalt Eestis ära tehtud, siis see oligi lihtsalt nagu kordamine.

- Kuidas oli suhtlus õpetajatega? Kas see oli rangem või vabam kui Eestis?

Suhtlus ise oli vabam, aga selles mõttes sa ei tohi õpetajat kutsuda nagu tema eesnime pidi näiteks, sa peadki ütlema *Mrs* või *Ms* jne, et peadki ütlema tema perekonnanime. Aga muidu selles mõttes see suhtlus ise oli palju vabam. Ma mäletan, et õpetajad olid ise hästi huvitatud nagu sellest koolidraamast ja siis tundide ajal alati räägiti kõik oma suhtedraamad, kes kellega kakleb ja mingeid selliseid asju. Õpetajatele usaldati hästi palju informatsiooni.

- Kas kogesid kultuurišokki koolis? Kui jah, siis milliseid hetki mäletad?

Ja, üks asi on näiteks see, et ma ei saa enda kahe käe peal kokku lugeda, mitut koolikaklust ma nägin pealt, need olid nii absurdsed. Need olid enamjaolt tüdrukud kes kaklesid mingite poiste pärast ja tõmbasid üksteisel parukaid peast ära. See oli nii õudne, lihtsalt kell 9 hommikul rahulikult jalutad ühest klassist teise ja siis mingi kähmlus käib kuskil.

- Kas kogesid mingeid stereotüüpe Ameerika või Eesti kohta? Kui jah, siis milliseid?

Eesti kohta näiteks see, et kui ma lõpuks olin suutnud inimestele seal poole aasta peal seletada, et kus Eesti on ja mis seal toimub, siis kõik arvasid, et meil on 24/7 aasta läbi külm talv ja lumi, et meil ei ole üldse sooja ilma ja et meil lilled ei kasva. Ma kohtasin ka paari inimest, kes arvasid, et Eesti on nagu täielik kolmanda maailma riik, et me elame kuskil hüttides ja sööme hobuseliha ja teeme ma ei tea mida. See oli päris naljakas. Suht ikka aasta lõpuni oli see, et keegi ei saanud lõpuks aru, kus see Eesti on või mis seal toimub. Osad arvasid,

et see on kuskil Aafrikas. Ma olen hästi palju kuulnud seda, et Eestit seostatakse Venemaaga, aga isegi seda ei olnud mul, kõik mõtlesid, et Eesti on Etioopias kuskil. See oli päris naljakas.

- Kuidas erinevad Ameerika kooliüritused neist, mida oled kogunud Eestis?

Ameerikas on juba see, et kõik kooliüritused, kuhu sa minna tahad, maksavad palju. Mul oligi näiteks *homecoming* ja selle pilet oli mingi 50 dollarit, *prom*'i pilet oli ka mingi 85 dollarit. Need hinnad on seal ikka nii kõrged, Eestis on ikka üldiselt see, et kui on kooliüritus, siis sa lähed, naudid ja oled, aga USAs on piletid ja kõik need kleitide ostmised, mis toimuvad kuid enne üritust. Päris huvitav oli jälgida seda.

- Mis sa üleüldiselt nendest üritustest arvad, mis mulje sul neist jäi?

Ma ütleks, et *homecoming* on natuke, mitte nagu mõttetu, aga selle suhtes ma ei näe otseselt *point*'i sellel, see ongi lihtsalt pidu kuhu kõik lähevad ja tantsivad ja söövad, aga *prom*'i mõte mulle meeldib, see, et kuidas kõik ennast nii ülesse löövad. Ma käisin kahel *prom*'il, kuna mu *host*-õed ja *host*-vennad olid kõik koduõppel, siis ma sain nende *prom*'il ka käia. Sellest ma saan aru, see mulle nagu meeldib, see on *fun*.

- Kas sa *graduation*'i nägid?

Ja, kuna mul hästi palju sõbrad, kes olid 12. klassis, lõpetasid, siis ma käisin seal küll, aga see oli selles mõttes äge kogemus, aga ma ei tea kas ma tahaksin seda uuesti kogeda, sest selline maikuu ja Mississippi, seal on juba ülipalav, 30 midagi kraadi ja siis see on õues ka veel- staadioni peal ja kuna meil oli lõpetajaid mingi 500-600, siis ongi, et 4 tundi istud seal päikese all ja vaatad kuidas nad ükshaaval kõnnivad lava pealt läbi ja kuna sa istud nii kaugel, siis sa isegi ei näe mis päriselt toimub. Nii et see oli äge kogemus, aga ma ei tahaks seda enam uuesti kogeda.

- Kuidas sa hindaksid oma kogemust Ameerika koolis üleüldiselt? Kas see oli pigem positiivne või negatiivne kogemus?

100% positiivne, isegi kui see kooli oli natukene selline mõttetu, siis ikkagi kuidagi see, et seal on need inimesed nii ühtehoidvad ja kuidas nad võtavad alati osa kõigest ja kuidas neil toimub nii palju asju, see oli väga äge ja juba see mulle meeldis, et kõik tunnid on segamini, et

10. 11. 12. klass ehk siis sa tegelt kunagi ei tea lõpuni välja, kes su klassis täpselt on, aga see oligi äge, sest sa nägid koguaeg uusi inimesi, mis oli tore. Mulle nii meeldis see.

- Kas on midagi, mida oleksid tahtnud teisiti teha?

Võibolla see, et ma oleksingi võinud kohe alguses varem nii öelda pea ees vette hüpata, et ma oleks võinud rohkem ise inimestega kohe suhelda, et siis see koolielu oleks võibolla olnud veel lõbusam. Kui ma peaksin kunagi uuesti vahetusaastale minema, siis ma ilmselt seda teeksin, et ma hakkaks kohe inimestega suhtlema, mul on nagu ükskõik mida nad minust lõpuks mõtlevad. Ma hüppaks nagu kohe sisse ja teeks kõike mida mulle ette antakse. Kõigele ütleks “ja”.

- Kuidas vahetusaasta kogemus sind inimesena muutis?

100% julgemaks, ma ju läksingi täiesti võõrasse riiki, võõraste inimeste juurde. See juba, et ma nüüd julgen juba Eestis ka võõrastega rääkida, ma olen palju avatum. See muudab nii palju iseseisvamaks ka, sest jah sa elad selle ühe perega seal, aga ikkagi sa oled üksinda võõras riigis ja sa pead näiteks ise oma rahaasjadega toime tulema, pead ise vaatama kust kuhu saad. Üks asi mis sealt veel kindlasti juurde tuleb, on sallivus või tolerantsus võibolla, kuna sa kohtadki vahetusaastal sadu tuhandeid uusi inimesi ja kuna sa ei taha jätta Eestist halba muljet, siis sa oledki, saadki kõigiga hästi läbi. See ikka nagu muutis selles mõttes palju lihtsamaks kõik, et ma olen palju rohkem avatud meelega.

- Milliseid nõuandeid annaksid teisele vahetusõpilasele, kes läheb Ameerikasse?

Ütle kõigele ja. Isegi kui sul on koolis mega palju sõpru, kes tahavad sinuga hängida, siis ära unusta ära oma vahetuspere, nad on võtnud sind täiesti tasuta, toidavad, panevad sulle katuse pea kohale. Nad on sinu nr 1 inimesed vahetusaastal, neid ei tohiks kindlasti ära unustada.

Vastaja 3

- Kus osariigis ja mis koolis sa käisid?

Ma käisin Iowa osariigis ja *George Washington High School*'is.

- Mis oli sinu esimene mulje Ameerika koolielust?

Ma ütles, et esiteks, et see koolimaja oli hästi suur ja hästi palju valikaineid oli mille seast sai valida. Samuti jäi see ka silma, et need õpilased ja õpetajad olid hästi avatud ja õpilased olid õpetajatega rohkem nagu sõprussuhtes, ei olnud nagu Eestis hästi ametlik kuidagi.

- Mis oli veel erinevus, mis sulle silma jäi?

Esiteks ongi see, et see kool oli lihtsalt nii suur, õpilasi oli üli palju, ma arvan, et neid oli kuskil üle tuhande. Ja näiteks Eestiga on ka see erinevus, et koolil oli see oma maskott ja omad kooli värvid ja siis need kooli spordiüritused olid ka hästi aus ees, ma Eestis ei ütles, et sporti nii palju toetataks.

- Mis oli sinu arvates Eesti kooliga sarnast?

Sarnased ained nagu matemaatika jne.

- Kuidas suhtusid klassikaaslased ja õpetajad sinusse kui vahetusõpilasse?

Nad suhtusid minusse ilmselgelt hästi, nad võtsid mu hästi vastu, aga kuna mu kool oli nii suur ja seal oli hästi palju erinevaid teisi vahetusõpilasi, siis nende jaoks ei olnud see nagu eriline, et ma sinna tulin. Ma pidin pigem ise ennast avama neile või kuidagi ennast ise tutvustama, et üldse nagu sõpru leida.

- Kas sa tead, et kas sa olid esimene vahetusõpilane Eestist või oli Eestis seal ka varem olnud?

Minu osariigis oli Eestist olnud, aga see ei olnud täpselt selles samas koolis ja samas linnas ka mitte.

- Kas sinu arvates oli sõpru lihtne või keeruline leida?

Ma ütles, et see oli keeruline minu jaoks, kuna minu kool oli lihtsalt nii suur, aga kui ma oleksin olnud väiksemas kohas, siis ma arvan, et see oleks olnud lihtsam, kuna siis on õpilased nagu rohkem huvitatud. Aga see ei olnud võimatu.

- Kas sa oled siiani kontaktis mõne sealse sõbraga?

Ja olen küll, üks mu Ameerika sõpradest tuleb ka see suvi Eestisse tegelikult.

- Kas sa tundsid, et koolis peeti kinni hierarhiast (gruppide osas)?

Ja natuke oli küll, oli natuke nagu nendest Ameerika filmides on, et sa lähed sinna sööklasse ja siis on erinevad mingi... *cheerleader*'id olid eraldi, siis on need veidi sellised nohikud, nagu hästi palju selliseid erinevaid gruppe oli ma ütleks küll.

- Kas sa osalesid mõnes õppimisvälises tegevuses (nt spordis vm)?

Ja, ma käisin *cross-country*'s, krossijooksus. Siis *cheer* 'i tegin ja kevadel tegin ka tennist.

- Kas sul oli neis varasem kogemus ka või olid need täiesti uued?

Jooksmisega ma otseselt ei ole tegelenud, ma olen ise Eestis natukene jooksnud ja *cheer*'iga mul oli kogemus eelnevalt, aga tennisereketit ma polnud isegi ennem käes hoidnud. Ma pigem tahtsingi uut asja proovida.

- Kas sinu arvates oli seal suurem valik huvitegevuseks kui Eesti koolis?

Ja kindlasti. Eestis esiteks polegi neid spordialasid koolis nii palju valida ja seal olid kõik spordialad tasuta. Ja näiteks meie koolis siin Eestis ei ole nõnda, et teatri nii palju valikvõimalusi oleks, et saaksid teatrit teha ja kõike mingi.. No koor on olemas, aga just need spordialad ma ütleks küll, et neid ei ole nõnda Eestis.

- Kuidas sinule see tase tundus, kas see sport oli nagu professionaalsem või ikka nagu selline tavatasemel?

Ma ütleks, et selline normaalne, no *cross-country* olid veidi selline.. Ma polnud ennem nii hullusti trenni teinud, meil olid viis korda nädalas trennid ja kuuendal päeval olid iga nädalaselt võistlused, et see oli päris hullusti minu meelest. Aga üldjuhul ma ütleks, et oli selline normaalne tase.

- Kuidas nägi välja sinu igapäevane koolipäev (tunniplaan, vahetunnid jm)

Minu kool hakkas, kui ma mäletan õigesti, siis 07:50. Meil olid 90-minutilised tunnid ja meie koolis oli selline plokisüsteem, et oli A- ja B-päev ja siis reede oli nii A- ja B-päev koos ja siis tundide järgi tulidki erinevad söömiseajad. Kool kestis kuskil umbes kolmeni. Pärast kooli olenes, sügisel ma käisin vahepeal kodus, siis tulin tagasi ja käisin trennis, aga muidu üldjuhul ma käisin nagu otse pärast kooli trennis ja siis ma jõudsin õhtul tavaliselt koju.

- Kumb igapäevaelu rutiin sulle rohkem meeldis, kas Ameerika koolis või Eesti koolis?

Ameerika koolis, sest see oli nii palju lihtsam, mul ei olnud koduseid ülesandeid, ma sain rohkem oma spordile ja kõigele sellele mõelda ja perega aega veeta kui koduseid töid teha ja koolitööle ainult mõelda.

- Mis olid sinu arvates erinevused hindamissüsteemis, kas oli rohkem kontrolltöödel ja kodutöödel või muudel ülesannetel?

Kodutöid ei olnud, kontrolltööd ei olnud sellised nagu Eestis, et tuubid asja pähe ja siis tuleb kontrolltöö, see oli rohkem nõnda, et meile anti näiteks materjal ja siis sa pidid sellest materjalist ise vastused üles otsima, hindamine ei olnud numbritega, vaid oli tähtedega (A, B C ja D). Ma ütleks, et see hindamissüsteem oli natukene leebem, mulle tundub vähemalt, et Eestis on nagu poole keerulisem, seal hinnatigi rohkem seda, et leiaksid asjad üles või et sa oskaksid seda praktiliselt kasutada.

- Kas teil oli koolis rohkem arvutikasutamist ka?

Ja, kõik oli põhimõtteliselt arvutis, õpikuid üldse polnud.

- Kas tööd olid valikvastustega?

Mõnes aines olid, mõnes ei olnud see nagu olenes.

- Kas seal pöörati rohkem tähelepanu praktilistele ülesannetele või teooriale?

Minu ainete põhjal ma ütleks, et rohkem praktilisele, sest mul oli hästi palju nagu keraamikat ja selliseid asju.

- Kas seal koolis oli aineid mida Eestis ei õpetata?

Ja, keraamika oli, siis joonistamine eraldi. Ameerika ajalugu, Eestis on meil lihtsalt ajalugu, aga seal oli eraldi Ameerika oma. Näiteks meie koolis oli... ma arvan, et Eestis teistel koolides on, aga meil ei ole koolis psühholoogiat ja seal koolis ma sain seda võtta.

- Kas sa said tunniplaani ise aasta alguses kokku panna?

Ja, me *host*-emaga koos läksime kooli ja siis seal oli see *counselor* ja tema siis küsis mis aineid ma tahan, nagu seletas kõik ained lahti ja siis ma ütlesin talle ja siis ta pani mu tunniplaani kokku.

- Kas Ameerika koolis õppimine tundus lihtsam või raskem kui Eestis?

Kindlasti palju lihtsam, ma arvan, et see ongi et.. no tegelikult öeldakse, et USA on meist kaks aastat allpool, või noh.. Õpivad hiljem asju, aga ma ütleks, et see tase neil oligi veidi nõrgem ja kehvem ja seetõttu see oligi nii palju lihtsam minu jaoks kui ma Eestist tulen raskest koolist.

- Kuidas oli suhtlus õpetajatega, kas see oli rangem või vabam kui Eestis?

Ma ütleks, et see oli palju vabam, et Eestis sa pead ikkagi õpetajat teietama, oleneb õpetajast, aga enamjaolt teietad ja pead perekonnanime järgi ütlema, aga seal oli nagu selline vaba, nagu õpetajad suhtusid õpilastesse nagu sõpradesse. Klassiruumis oligi see, et ei olnud nagu vaikust, meil nagu matemaatika tunnis, seal oli koguaeg, et õpetaja ja õpilased rääkisid läbisegi, küsisid kuidas päev läheb ja erinevaid asju. Minu arust oli see hästi tore.

- Kas kogesid kultuurišokki seoses kooliga? Kui kogesid, siis milliseid hetki mäletad?

Ma ütleks, et mul otseselt kultuurišokki isegi ei tekkinud, võibolla natukene oli see, et koolis toit oli üsna kesine, et seal oligi ainult mingi burger ja pitsa. Lõpuks ma ei tahtnud seda kõike süüa ja minu jaoks see ei maitsenud ka väga hästi. Siis võtsin lõpuks ise lõuna kaasa kodust, lõpuks ma vahepeal ei viitsinud ka siis ma läksin vahepeal koju, sõin ja läksin kooli tagasi.

- Kas vahepealsed vahetunnid (v.a söögivahetund) olid lühikesed?

Ja olid küll lühikesed, äkki olid kuskil 5 minutit minu arvates ainult, nii et jõudsidki praktiliselt kõndida klassiruumi ja tund hakkas.

- Kas kogesid mingeid stereotüüpe Ameerika või Eesti kohta, kui jah, siis milliseid?

Enne kui ma läksin USAsse siis ma arvasin, et USAkad on nii avatud, nagu ikka on see stereotüüp, aga ilmselt see ei käi kõikide USAkate kohta, et aa kõik ongi hästi avatud inimesed, et ilmselt on nende seas ka kinniseid inimesi. Eesti kohta ma otseselt ei kuulnud kuna nad isegi ei teadnud kus kohas on Eesti, või et mis see Eesti üldse on, nad arvasid, et Eesti üldse asub ekvaatoril, nii et nad ei osanud mingeid stereotüüpe väga välja tuua.

- Kuidas erinesid Ameerika kooliüritused neist, mida oled kogenud Eestis?

Eestis ma eelmisel aastal käisin ballil, USAs ma käisin ka ballil. Ma ütleks, et see käib veidi teistmoodi, need tantsud, et Eestis oli nagu lihtsalt see, et sa lähed sinna kohale ja on söök jne aga USAs on alati see traditsioon, et meie koolis vähemalt, aga igakord kui oli nt *homecoming* või *prom*, siis läksid ennem oma sõpruskonnaga kuhugi sööma, siis läksime kohe sinna tantsule ja siis pärast oli veel *post prom*, siis me käisime *bowling*'ut mängimas. Eestis oli lihtsalt tants, et see ei ole päris täpselt samamoodi.

- Mis klassis sa seal käisid?

12.klassis

- Kas sa kogesid lõpetamist, kuidas see sulle tundus?

Ja, see oli täpselt nagu kuskilt filmist, nagu *High School Musical* ainult, et ei lauldud. Täpselt see *cap and gown* oli, ja siis lõpuks visati see üles (*cap*), siis kõndisid sealt eest läbi ja said oma väikse diplomi ja. Ikka erinev kui Eestis, Eestis pole täpselt samamoodi.

- Kas need üritused vastasid sinu ootustele, või oli midagi teisiti kui oleksid arvanud?

Ma otseselt ei seadnud endale ootusi kui ma käisingi üritustel, sest ma ei oleks arvanudki, et need on täpselt samasugused nagu ma olen filmides näinud, et see ei saaks nõnda olla. Aga teatud asjad klappisid ka filmidega, aga kõik asjad ilmselgelt ei olnud täpselt samamoodi.

- Kuidas hindaksid oma kogemust Ameerika koolis (kas positiivne või negatiivne)?

Kindlasti positiivne, esiteks need tutvused mis ma sealt sain ja kogemused ka, sest ma võtsingi nii palju erinevaid aineid, ma poleks Eestis kunagi kuskil proovinud keraamikat teha, samamoodi ka tennis ja need alad, samamoodi mu õpetajad ma ütleksin, näiteks mu ajaloo ja psühholoogia õpetaja oli üks minu lemmikumatest õpetajates ja ma arvan, et siamaani ka Eestiga võrreldes.

- Kas on midagi, mida oleksid tahtnud teisiti teha või kogeda?

Otseselt ei ole, võibolla kui ma nüüd teaks ja läheksin sinna, siis ma oleksin alguses kohe.. No ilmselgelt alguses ma ei saanud olla nii avatud, sest ma alguses kartsin, aga kui ma praegu läheksin, siis ma suhtleksin inimestega rohkem vabamalt ja kohe alguses hakkaksin sõpru leidma, et nagu mõelda seda, et aa küll ma jõuan, siis nagu see läheb aina raskemaks, sest pärast inimesed harjuvad ära, et sa oled seal koolis ja sa pole enam nii huvitav kui sa alguses oleksid võinud näiteks olla.

- Kuidas vahetusaasta kogemus muutis sind inimesena?

Kindlasti see muutis mind avatumaks ja julgemaks. Näiteks see aitas mul ka Eestis, kui ma tulin, uude klassi sulanduda, ma ei usu, et kui ma oleks enne USA läinud uude klassi, et ma oleksin nii hästi sisse sulandunud. Kindlasti ka inglise keel paranes, ennem ma ei rääkinud nii vabalt inglise keelt kui siis praegu räägin.

- Milliseid nõuandeid annaksid teisele vahetusõpilasele, kes läheb Ameerikasse?

Ma ütleksin, et kohe alguses hakata rääkima kõikide erinevate inimestega ja üldse mitte karta, sest USAkad on nagu.. Nad võivad tunduda, nagu nad ei hooli sinust, aga tegelikult nad on ikka hästi huvitatud vahetusõpilastest, et kindlasti mitte oodata, et aa homme ma räägin temaga, et pigem nagu kohe täna minna, sest siis kui see aeg mööda läheb, siis nagu ma juba ütlesin, nad enam ei huvitu sinust nii palju või sul on nagu raske, ilmselgelt mitte võimatu, aga

poole raskem on leida sõpru kui hiljem hakata seda tegema. Ja kindlasti kõikidest erinevatest võimalustest kinni haarata.

Vastaja 4

- Kus osariigis ja kus koolis sa käisid?

Ma olin Texas, linnas nimega San Antonio ja ma olin sellises koolis nagu *Sandra Day O'Connor High School* ja ma olin 11. Klassis.

- Kas see oli siis pigem suur kool?

Ja 2800 õpilast, mu linn oli ka suur, mingi 1.4 miljonit inimest oli minu linnas, nii et selles mõttes see on loogiline.

- Milline oli sinu esmane mulje Ameerika koolielust?

Sa mõtled, et sul on kool suurlinnas, aga minu koolil oli talu, kus olid lehmad, kitsed, lambad, sead, kalkunid ja seal õpilased enne ja peale kooli jalutasid, aa veised olid ka, ja siis nad jalutavad ümber koolimaja. Siis ma mõtlesin, et kuhu ma sattunud olen, aga ma arvan, et mu USA kool oli reaalselt nagu Ameerika filmides, see oli ülisuur, mul oli selline *outside campus* ka ja see oli ülimõnus, et sai peale igat tundi õue minna. Alguses ma kartsin, et ma eksin ära, ma ei eksinud ära, see oli kuidagi loogiline (kooli ülesehitus). Aga see oli väga teistsugune.

- Mis olid suurimad erinevused mis silma jäid?

Ok see talu oli üks ja teine ongi ma arvan tundide ülesehitus, aa võibolla see, et igat kodutööd USAs hinnatakse, nagu sul Eestis, ja sul on kodutöid, aga nagu kui sa jäta tegemata, siis tegelikult gümnaasiumis kedagi ei huvita, aga seal sul võeti absoluutselt iga kodutöö ära, hinnati absoluutselt igat tehet. Veel üks huvitav asi mata tunni juures, et seal kirjutati harilikuga kõike ja graafikuid tehti pastakaga..aa ja joonelist vihikut kasutati ka matas, nagu aasta lõpus leidsin ühe ruudulise vihiku ühest poest ja siis ma võtsin selle. Ma olin ainukene inimene oma ruudulise vihikuga.

- Mis oli sinu arvates Eesti kooliga sarnast?

Võibolla päeva pikkused ma ütleks, selles mõttes nagu mul on praegu ka..okei ilma valikaineteta mul oleks 7 tundi..mul oli esimene ja viimane tund 46 minutit ja teised 45 minutit. Koolitoit on mõlemas kohas halb, lihtsalt, et USAs pead maksma ka selle eest...

- Kuidas suhtusid klassikaaslased ja õpetajad sinusse kui vahetusõpilasse?

Mu mata õps vist arvab nüüd, et kõik eestlased on mingid geeniused. Mu inka õps ja üks teine õps olid lihtsalt fännid kõikide vahetusõpilaste kohta..üks mu teine õpetaja see oli *microbiology*'s ta absoluutselt igas tunnis tuli meie vahetusõpilaste laua juurde ja lihtsalt terve tunni küsis meie koduriikide kohta, nii et selles mõttes enamus õpetajad olid ülihuvitatud, aga ma ei ütleks, et nad teevad meie elu lihtsamaks, nagu meid selles mõttes hinnati iga samamoodi nagu neid teisi õpilasi. Ja siis klassikaaslased, nagu ühes tunnis, kus oli veel teine vahetusõpilane, siis pool aastat keegi ei teadnud ma olen vahetusõpilane, kuna sellel Itaalia vahetusõpilasel oli nii tugev aktsent, ja siis nad said lõpuks teada. Alguses kõik küsisid küsimusi, siis ma pidin ühe tunni ära muutma kuskil novembris ja siis ma selleks hetkeks olin ära unustanud, et aa „*hi I'm Mia I'm an exchange student*“. Ja siis seal tantsutunnis ka, alles mingi kolm korda hiljem, aa sa oled vahetusõpilane või? Ma ei ütleks, et seal oli eriliselt vahet et kas ma tutvustan ennast kui uue õpilase või vahetusõpilasena.

- Kas sa tead, et kas seal samas koolis oli varem olnud Eestist vahetusõpilast enne sind?

Ei, aasta enne mind oli FLEXiga üldse esimene eestlane seal linnas, ta oli selles samas *school district* 'is, aga mitte samas koolis.... Üks inimene teadis Eesti kohta, üks inimene isegi teadis mis on Eesti lipp, üks inimene rääkis mulle kogu Eesti ajaloo ära palju paremini kui mina, kõik naaberriigid jne.

- Kas sinu jaoks oli lihtne või keeruline koolis sõpru leida?

Kuna mul oli vahetusõde, kes käis samas koolis, siis alguses ma sain tema sõpradega sõpradeks ja siis läbi nende ma sain veel mingeid sõpru juurde ja siis neid tunde kus ma kedagi ei tundnud.. Ma lihtsalt läksingi ise rääkima, lõpuks mu kõige paremad sõbrad olidki need, kellel polnud mingit seost minu vahetusõega. Nii et ma ei ütleks, et see väga raske oli,

lähedasemate sõprade saamisega läks mingi 2 kuud, aga samas kohe peale esimest nädalat oli mul keegi kellega kõndida absoluutselt igasse tundi, ma ei pidanud üheski tunnis üksinda vait olema.

- Kas sa oled siiani kontaktis mõne sealse sõbraga?

Ja, ma ühega.. Okei me üks hetk tegime kõne absoluutselt iga nädal, aga nüüd kool võtab natukene rohkem aega, et nii palju ei jõua. Aga jah ma ikka enamustega suhtlen kas snäpis jne. Nii et otseselt kontakti pole veel kellegagi ära kaotanud.

- Kas koolis oli selge hierarhia sinu arvates (gruppide osas)?

Ma ei ütleks, et see oli otseselt hierarhiline, aga olidki nagu sõprusgrupid, et näiteks trenniinimestega, kui sul on koos kuus korda nädalas trenn.. Ma olin mõne inimesega nagu *kind of* sõber, nii et siis kõik nagu rääkisid ka minuga, keegi ei olnud ebameeldiv üksteise vastu.

- Kas osalesid mõnes õppimisvälises tegevuses (nt sport)?

Ma tegin sellist sporti nagu *winter guard*, ma ei tea kas sa oled kuulnud.. Põhimõtteliselt *football season*'i ajal on sul tegelikult *color guard*, see on vist ainult suuremates koolides, väiksemates koolides seda spordiala ei ole, aga kõige lihtsamalt öeldes on see lipuga trikkide tegemine. See lipp on sinust veidi pikem, mingi 2 meetrit ja siis sul on see post, pulk ja siis sa viskad selle õhku ja püüad kinni ja siis lihtsalt tiirutad seda ümber enda. Siis ma tegin talvel.. Talvel on selle asja nimi siis *winter guard* ja siis me käime paaril sisevõistlusel ja siis ma tegin seda.. Kuna mu kool on nii suur siis kõik sellised populaarsemad spordialad olid juba täis kui ma sinna jõudsin nii et siis ma mõtlesin, et proovin midagi uut. Siis mul oli veel koor, mis oli siis tundide ajast ja siis mul oli lihtsalt tantsutund, aga tantsutiim oli täis.

- Kas sinu arvates oli seal suurem valik huvitegevuseks kui Eestis?

Mul on siin (Eesti) koolis ainult koor.. Ja paar mingi mehhatroonika klubi ja mingi ajalooklubi on ka. Aga USA koolis kõik tennis, sukeldumine, *winter guard*, mingi 100 erinevat tantsutiimi jne. Ja siis seal oli ka veel kõik orkester, bänd.. Jah neid oli palju. Ja meil olid ka mingid erinevad klubid.

- Kuidas nägi välja sinu igapäevane koolipäev? (tunniplaan, vahetunnid)

1. poolaastal mu *host*-õel oli oma kits..siis me läksime kooli 8-ks, muidu mul hakkasid tunni kell 9. Siis kui tal enam kitse teisel poolaastal ei olnud, siis.. Ei tema kits jäi ellu, teised loomad tapeti ära. Nad kasvatavad mingeid loomi, et neid ära tappa.. Siis kõigepealt ta annab süüa sellele kitsele, ma vahepeal aitasin natukene, siis ta puhastab tema puuri ära seal, siis vahepeal ta peseb teda, ma vahepeal aitasin ka teda pesta, siis me lähme kõnnime ümber koolimaja selle kitsega ja siis viime kitse tagasi, siis me lähme sinna *courtyard*'i. Ta oli orkestris, alguses ma läksin temaga ka sinna orkestriruumi, aga siis ma jäin sinna *courtyard*'i istuma, kui oli ilus ilm, siis ma istusin õues, kui oli külm siis ma läksin sööklasse ja ma sain mingi sõbraga kokku või siis vahepeal helistasin oma Eesti sõpradele või kellelegi, siis ma vahepeal tegin seal mingeid kodutöid ka, mingi pool tundi tavaliselt olime seal. Siis ma läksin esimesse tundi, mis oli mul *advanced precal*, see oli selline lõbus, ainuke tund kus ma päriselt õppisin, aga tegelt nagu, kui sul on võimalus, siis soovitan raskemat matat USAs võtta, sest mul on nagu nii lihtne gümna mata nüüd, ma õppisin USAs põhimõtteliselt kogu Eesti mata ära. Siis mul oli 6 minutit kuni inglise keeleni, mis ei olnud nii kaugel, ja ma ei tea inka oli selline suht naljanumber. Me kuulasime raamatut, me ei lugenud raamatuid, me tunnis lihtsalt kõik koos kuulame raamatut ja siis.. Iga vahetund oli 6 minutit. Siis oli tantsimine, see oli väga väike grupp, mis oli hea, sealt ma leidsingi kõige rohkem sõpru ja ma seal tundide alguses ootasin nendega kooli. Siis mul oli *medical microbiology*, see oli mu lemmiktund, see oli nii tore, ta vahepeal tõi meile USA kohalikke toite ka, et me vahetusõpilased saaksime proovida. Ta oli nii armas, ta oli nii huvitatud meist. Ma ütleks, et seal oli kõige eestipärasem õppesüsteem (õpetamisstiil), ta oli ainuke õpetaja, kes ei andnud kodutöid ja hindas neid, tal olid lihtsalt slaidid ja siis sa teed oma *notes*'e jne. Siis mul oli söömine terve tund (45 + 6 minutit), nii et söömiseks oli aega. Vahepeal me läksime sealt *campus*'elt välja *Walmart*'i või *Taco Bell*'i, *Subway*, *Starbucks* jne kõik need olid ülilähedal meile. Tavaliselt ma pakkisin kodust ise kaasa ja siis me oma sõpradega seal sõime, me olime kõik samas matas, see mata õps oli tegelt suht halb.. Ja siis me enamus aeg õppisime matat seal. Söögivahtunnid on toredad, aga mitte siis kui me istusime suvel õues ja oli 40 kraadi. Siis mul oli *varsity choir*, ma ei ole kunagi nii palju aastaga laulmises arenenud, see laulmise tase oli ülihea (käisime ka võistlustel). Siis mul oli ka *forensic science*, see oli minu koolis veidi pettumust valmistav (palju teooriat, vähem praktikat). Siis oli US *history*, mis oli.. Ma ei tea äkki on asi minus, et

mulle ei meeldi ajalugu.. Aga minu vahetunnid.. 6 minutit vahetundi kulus tavaliselt ühest klassist teise kõndimisele, see oligi reaalselt välja arvatud et kooli kõige kaugemast otsast teise otsa kõnnid täpselt 6 minutit. Vestu sa ei jõua..

- Kas teil olid siis teil need *hall pass*'id?

Ja, aasta lõpu poole need hakkasid nagu ära kaduma, mõnel õpetajal oli üli suvaline asi, et aa võta see kätte, mõnel õpetajal on see, et kui keegi tuleb rääkima siis öelda, et aa tema (õpetaja) saatis.

- Kas teil mõni õpetaja kogus tunni alguses telefone kokku?

Mul olid telefonid lubatud, mis oli väga hea, aga mu koolis puudus levi.

- Kas teil ülesanded olid arvutis või paberil pigem?

Meil olid arvutid, aga me kasutasime neid üsna vähe, matas meil olid ülesanded seal et kodus teha, aga tunnis saime mõõdukalt kasutada. Inkas kirjutasime esseesid sinna, me ilmselt kuulasime raamatut ja kirjutasime esseesid, midagi muud ei teinud. *Medical microbiology*'s kirjutasime ikkagi vihikusse *notes*'e. Tööd olid ja enamus arvutis, matas olid paberil, *medical microbiology*'s sõltus. *Forensic science*'is meil tunniülesanded olid enamasti arvutis, aga tööd olid ikkagi paberil. Nii et ma ei ütleks, et seda väga palju oli, aga *US history*'s meil oli iga tunni lõpus mingi 15 min tunnitöö, mille eest saime igakord hinde ja see oli arvutis.

- Kuidas tundus Ameerika kooli tunniplaan ja ainekava võrreldes Eesti omaga (kas meeldis rohkem või vähem)?

Ainuke asi mis mulle ei meeldi on see et sul on terve aasta samad tunnid, see rutiin. Aga selles mõttes ma pidin valima ühe mata, inka, *US history* oli kohustuslik, aga mulle meeldis et mul oli koor iga päev ja tantsimine, et tegelt see valikuvõimalus nende tundide vahel oli mega suur ja see oli väga tore, et sa saad ise valida.

- Mis olid erinevused hindamissüsteemis? Rohkem rõhku kontrolltöödel, kodutöödel või muudel ülesannetel (praktilised, grupi- jne)?

Seal oli protsentidega, äkki kontrolltööd olid 60% hindest ja siis tunnitöö oli mingi 40% kogu hindest ja siis selle järgi pandi. *Forensic science*'is läksid vist need praktilised tööd ka kontrolltööde alla, nii et kontrolltöödel oli ikkagi suurem, aga kuna neid väikseid tunnihindeid oli nii palju siis need mõjutasid ka suht palju seda hinnet, kuna meil oli 0-100% siis hindamine ja sa saad nende e-koolis koguaeg vaadata, mis su see keskmine hinne on,

- Kas sinu arvates olid õppeained rohkem või vähem praktilised kui Eestis?

Vähem praktilised, aga sõltub väga Eesti koolist, selliseid projekte oli kõvasti vähem, ülipalju slaidiesitlusi, aga selles mõttes mingi *forensic science*'is üks kord me lahkasime siga ja siis *microbiology*'s lahkasime rott, tantsimises me ainult tantsisime, see oli selline tund. Aga samas matas ma ütleks et meil siin Eestis on mõni tund praktilisem, vähemalt geomeetrias. Ma tegelt ütleks vähem praktilisem.

- Kas seal koolis oli aineid, mida Eestis ei õpetata?

Forensic science ja *med micro* mis mina võtsin. Anatoomia, geneetika ja füsioloogia, kokkamistund, orkester, teater.

- Kas Ameerika koolis õppimine tundus lihtsam või raskem kui Eestis?

Lihtsam. Kodutööd oli, mu host-õde ainult õppis, ma vist ei avanud kotti kordagi kodus seal USAs ma vist paar korda heal juhul avasin mingi vihiku. Töödeks väga ei pidanud õppima, sest seal olid valikvastused. Mul ei olnud mingeid *index card*'e mille peale võis märkmeid kirjutada, mõned võivad mingi terve A4 täis kirjutada. Aga ikkagi oli lihtsam.

- Kuidas oli suhtlus õpetajatega? Kas oli rangem või vabam kui Eestis?

See oli ikkagi vabam, mu *med micro* õpetaja tõi mulle mingeid takosid kooli, viimasel päeval läksime kõikide vahetusõpilastega tema juurde ja nutsime koos. Temaga sai päriselt oma probleemidest rääkida, aga tegelikult ma tunnen et ma olen nüüd mõne õpetajaga Eestis ka rohkem avatud, tegelikult sa võid Eestis ka õpetajatega lihtsalt personaalsetest probleemidest rääkida, kui sa saa nendega hästi läbi, sest mul on üks..mu mata õps käis ka kunagi YFUGa USAs, ta on suht noor ja siis ta käis USAs ja tõi mulle sealt kommi. Et selles mõttes mõned õpetajad on kellega sa saad Eestis ka rääkida, aga ikkagi neid on vähem kui USAs.

- Kas kogesid kultuurišokki koolis? Milliseid hetki mäletad?

Ma lihtsalt mäletan seda talu, neid kitsi ja lehmi..

- Kas kogesid mingeid stereotüüpe Ameerika või Eesti kohta? Kui jah, siis milliseid?

Mõned üksikud on targad, aga tegelikult nad ei tea geograafiat, nad ikka ei oska neid asju. Nad on ikka väga maas. Neil on keemia üks aasta, mul hakkas keemia seitsmendas juba nad õppisid aasta lõpus kevadel selle sama asja mis mina õppisin seitsmenda talvel. Siis see USA stiil, see on nii stereotüüpne, eriti neil kes tegelevad väga palju spordiga. Neil on *leggings*'id jalas, *crop top* seljas ja siis jalas on mingid *crocs*'id.. Kõikidel on sama veepudel, iga aasta mingi „*aa so last year we had this water bottle..*“ ja siis see aasta neil on järgmine. Ja siis USA koolitoit oli nagu USA koolitoit ikka- burger ja friikad, vahepeal oli üks salat ka valikus, hotdodge sai ka, friikad olid jääkülmad ja siis sai kurki ka võtta, pitsa. Texase Mehhiko toite oli ka vahest.

- Kuidas erinevad Ameerika kooliüritused neist, mida oled kogenud Eestis?

Mul olidki *homecoming* ja *prom*. Mul on enda koolis ka selline kevadball. Suur erinevus on see, et USAs vähemalt Texas, tantsitakse *line dance*'e. Nad tantsivad neid terve peo. Ei, väga lõbus oli, aasta lõpuks sain need tantsud selgeks ka ja siis oli väga tore. *Homecoming* oli suht pettumust valmistav, terve aeg oli mingisugune hispaania keelne Mehhiko muusika, mis ei ole halb, tegelikult Ladina muusika on nii hea, aga mitte see mis nad meil seal lasid. *Homecoming* 'ul on kõigil nii lühikesed kleidid, meil Eestis on kevadballil kõikidel pikad kleidid. Inimesed investeerivad palju rohkem raha kleitidesse, ilusasse soengusse, tulevad kõikide oma limusiinide või asjadega kohale.

- Kas need üritused vastasid su ootustele?

Homecoming ei, *prom* ja. Mul oli prom suht hilja, kõigil teistel vahetusõpilastel oli prom ära olnud, ja neile tundus see paljudele igav ja see aitas mul ootused madalal hoida. Üks pluss oligi see, et mu koolil oli raha ja inimesi tuli päriselt kohale (suur kool), nii et siis see oli ülilahe.

- Kuidas hindad oma kogemust Ameerika koolis üleüldiselt? Kas see oli pigem positiivne või negatiivne?

Väga positiivne, see oli selline väga mõnus puhkus Eesti koolist, täpselt mida ma vajasin, samas ma sain targemaks, võibolla natukene lollimaks, aga ma olen väga rahul, mul ei ole üldse nagu kurta, okei mõni päev ja, sest kui sul polnud õpetajat kohal siis tuli alati mõni *substitute teacher*, aga sul ei jäänud kunagi tund ära, vahel ei pidanud tunnis midagi tegema aga sa ei saanud telefonis ka olla, sest sul lihtsalt ei ole netti ja siis sa lihtsalt istud seal, siis mõned need asendusõpetajad olid mingid kurjad vanamutid, kes olid et aa sa ei tohi telefonis olla sa võid ainult raamatut lugeda.

- Kas oli midagi, mida oleksid tahtnud teisiti kogeda/teha?

Võibolla ma oleksin võinud selle *forensic science*'i ära vahetada, aga ma olin seal edasi sest lootsin et äkki läheb paremaks, aga ei läinud. Siis mul sügisel polnud mitte ühtegi sporti, kuna *winter guard* algas talvel, mul oli nii palju vaba aega ja ma ei osanud midagi sellega teha. Nüüd ma tegelt igatsen seda vaba aega, sest seda ei eksisteeri enam.

- Milliseid nõuandeid annaksid teisele vahetusõpilasele, kes läheb Ameerikasse?

Mine räägi inimestega ise, eriti kui sul on suur kool, nad ei tea, et sa oled vahetusõpilane, nad isegi ei tea, et sa oled uus õpilane, neid ei huvita et neil on klassis veel mingi üks inimene juures, kui neil on oma mingi sõber olemas. Mõnes tunnis mul ei olnud võibolla sõbrad sõbrad, aga tunnis ikka nagu rääkisime, kui ma teadsin, et ma väljaspool kooli ei taha kokku saada, sest nad pole päris minu inimesed. Aga nad tegid ikkagi tunnid lõbusamaks. Lihtsalt olla väga avatud, suhelda ja ameeriklased on ise ka nii ekstravertsed. See alguses oli nii väsitav, palju nad räägivad. Aga ise ma ei tunne et ma muutusin ekstravertsemaks, kui ma olin USAs. Kui ma jõudsin Eestisse, siis ma olen klassis vist kõige ekstravertsem inimene üldse. See keskkond muudab. Lihtsalt ole avatud võimalustele ja proovi.